

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти

“Молия ва суғурта хизматлари” кафедраси

Қосимова Ф.Х., Ахроров З.О.

“СОЛИҚЛАР ВА СОЛИҚҚА ТОРТИШ”

фанидан

амалий машғулотларни ўтказиш бўйича

услубий қўлланма

САМАРҚАНД – 2015

Қосимова Ф.Х., Ахроров З.О. Солиқлар ва солиққа тортиш. Услугий қўлланма. – Самарқанд: Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти, 2015. 71 б.

Такризчилар: Зайналов Ж.Р. – СамИСИ, “Молия ва суғурта хизматлари” кафедраси профессори, Магистратура бўлими бошлиғи, и.ф.д.

Шарипов Ш. – Самарқанд шаҳар ДСИ Камерал назорат бўлими бошлиғи

Услугий қўлланма Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти “Молия ва суғурта хизматлари” кафедрасининг 2015 йил 26 август 1-сон баён йиғилишида муҳокама қилинди ва тасдиқланди.

Институт ЎУКнинг 2015 йил 27 август 1-сонли баённомаси билан тасдиқланган.

Кириш

Тараққиётнинг ҳозирги босқичида иқтисодийни модернизациялаш ва янгилаш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш, тадбиркорлик фаолиятига кенг имкониятлар бериш, ишлаб чиқаришни жадал ривожлантириш, шу билан бир қаторда, бюджет даромадларининг камайишига йўл қўймаслик, иқтисодий ислохотларни чуқурлаштиришнинг устувор вазифалари ҳисобланади. Юртбошимиз томонидан солиқ сиёсатини такомиллаштиришнинг принципиал муҳим устувор вазифа сифатида белгиланиши ҳам бежиз эмас.

Олий таълимнинг давлат стандартларига асосан бакалавриат таълим йўналишлари талабалари учун “Солиқлар ва солиққа тортиш” фани ўқитилади. Ушбу фанни ўқитиш жараёнида юридик ва жисмоний шахслар тўлайдиган солиқ ва унга тенглаштирилган тўловларга тавсиф, шу жумладан, солиқлар ва унга тенглаштирилган тўловларни ҳисоблаш ва бюджетга тўлаш тартиби каби мавзулар ёритиб берилади. Хусусан, юридик ва жисмоний шахслардан ундириладиган солиқларни ҳисоблаш, ҳисоб-китобларни тақдим этиш ва тўлаш тартиблари амалиётга боғланган ҳолда чуқур ўрганилади.

“Солиқлар ва солиққа тортиш” фанини ўқитишдан мақсад, талабаларни Ўзбекистон Республикасининг солиқ ва солиққа тортиш тизими билан яқиндан таништириб, уларнинг иқтисодий билимларини чуқурлаштириш, амалий қўллай олиш кўникмаларини ҳосил қилишга қаратилгандир.

Фан олдида қўйилган вазифалар асосан талабаларни солиқ турларини, солиқ объектлари, субъектлари, солиқни ҳисоблаш йўллари, уни ундириш усуллари, имтиёзлари, солиқ органларига ҳисоб-китобларни тақдим этиш тартиби, ҳисобланаётган солиқларни бухгалтерия ҳисобида акс эттирилишини ўргатишдан иборатдир.

“Солиқлар ва солиққа тортиш” фани бўйича мазкур соҳада эришилган асосий ютуқ, муаммолар ва унинг ривожланиш истиқболлари ҳақида тасаввур ҳосил қилиш, солиқлар ва солиққа тортиш бўйича махсус билимларни, касб фаолияти кўникмаларини шакллантиришга қаратилгандир. Шу билан бир қаторда мамлакатимизда амалга оширилаётган солиқ ислохотларининг тадрижий ривожланиши ва Президентимиз томонидан чиқарилаётган фармон ва қарорларнинг маъно-моҳиятини талабалар онгига сингдиришдан иборатдир.

1-мавзу. “Солиқлар ва солиққа тортиш” фанининг предмети, мақсади ва вазифалари

Режа

1. “Солиқлар ва солиққа тортиш” фанининг предмети ва ўрганиш усуллари.
2. “Солиқлар ва солиққа тортиш” фанининг мақсади, предмети ва вазифалари.
3. Фаннинг амалдаги солиқлар ва солиққа тортиш тизими билан таништиришга қаратилганлиги.
4. Фаннинг асосий мақсади солиқ турлари, солиқларга тенглаштирилган тўловлар ва уларнинг ўзига хос жиҳатлари бўйича талабаларда кўникмалар ҳосил қилишдан иборат эканлиги.

Саволлар

- а) Солиқлар ва солиққа тортиш фанининг аҳамияти ва иқтисодий фанлар тизимидаги ўрни ва аҳамиятини айтиб беринг?
- б) Фаннинг предмети, асосий мазмуни, таркибий тузилиши, вазифаларини тушунтириб беринг?
- в) Фаннинг бошқа иқтисодий фанлар билан боғлиқлигини изохлаб беринг?

“Солиқлар ва солиққа тортиш” фанининг

Предмети	Мақсади	вазифалари
Бу солиқ тўловчиларнинг солиқлар ва уларга тенглаштирилган тўловларнинг иқтисодий моҳияти, давлат бюджети даромадларини шакллантиришдаги аҳамияти, солиқ тизими ва сиёсати, солиқ турларлари бўйича белгиланган имтиёзлар тизими, солиқларни ҳисоблаш механизми амалдаги ҳолатини ўрганиш	Талабаларни Ўзбекистон Республикасининг солиқ тизими билан яқиндан таништириб, уларнинг иқтисодий билимларини чуқурлаштириш, фан бўйича назарий ва амалий билим кўникмаларини ҳосил қилиш кўникмалар ҳосил қилиш	Бозор иқтисодиёти шароитида солиқларни ҳисоблашни ўрганиш; бюджетга тўлаш тартибларини ўрганиш; хорижий мамлакатлар солиқ тизимларидаги илғор тажрибаларни ўрганиш; солиқ имтиёзлари ва қўллаш тартибини ўрганиш; солиқлар бўйича ҳисоботларни солиқ органларига тақдим этиш тартибларини ўрганиш; солиқларни бухгалтерия ҳисобида акс эттирилишини ўрганиш ва х.к.

2-Мавзу. Ўзбекистон Республикасида амалда бўлган солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар

1. Солиқ тизими ва солиққа тортиш тизими, уларнинг амал қилиш хусусиятлари.
2. Ўзбекистон солиқ тизимида амалда бўлган солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар.
3. Солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларнинг бюджет даромадларидаги салмоғи ҳамда уларнинг ўзгариш сабаблари.
4. Солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар: иқтисодий моҳиятига кўра гуруҳланиши; бюджетга тушишига кўра гуруҳланиши; солиқ тўловчилари нуктаи-назаридан гуруҳланиши.

Саволлар

1. Солиқларнинг йигимлар ва бошқа тўловлардан фарқли жиҳатларини айтиб беринг.
2. Солиқлар иқтисодий категория сифатида аҳамияти қандай?
3. Солиқларнинг объектив зарурлиги нималарда намоён бўлади?
4. Солиқларнинг ўзига хос белгилари нималардан иборат?
5. Солиқларнинг фискал функциясини тушунтириб беринг.
6. Амир Темур «Ўзбеклар»да солиқ назариясига оид қандай фикрлар бор?
7. Адам Смитнинг солиққа тортиш тамойиллари ҳақида қандай таълимоти мавжуд?
8. Ўзбекистон Республикаси солиқ қонунчилигида солиққа тортишнинг қандай тамойиллари белгилаб берган?
9. Солиқ механизми ҳақида тушунча беринг

Солиқ тушунчасини Т-схема бўйича аниқлаш.

Шакли ва иқтисодий мазмуни бўйича

1. Давлат хизматлари учун ҳақ.
2. Давлат учун дастак.
3. Пул.
4. Мажбурий тўлов.
5. Мажбурий пул муносабатлари.
6. ЯИМни тақсимлашдаги пул муносабатлари.
7. Давлат пул фондларига тушадиган сумма.
8. Фақат бюджетга тушадиган сумма.
9. Мажбурий ажратмалар.
10. Қонун билан белгиланган тўлов.

Тўғриси	Тааллуқли эмас
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.

Солиқлар моҳиятини очиш учун Т-схемадан фойдаланиб жавоб беринг.

1. Маънавий категорияси.
2. Иқтисодий категория.

3. Молиявий категория.
4. Молия-иқтисодий категория.
5. Давлат билан солиқ тўловчилар ўртасидаги пул муносабатлари (мулкый муносабатлари)ни ифодаловчи категория.

1-муаммо. Функциялар баҳсли бўлганлигидан қандай функцияларни сиз кўпроқ тўғри дейсиз?.

2-муаммо. Қандай солиқлар иқтисодиётга тўғридан-тўғри таъсир қилади?

3-муаммо. Ялпи ички маҳсулотни тақсимлашда келиб тушиши, иқтисодий моҳиятига қараб қайси гуруҳ солиқлар иқтисодиётда катта рол ўйнашлиги кўрсатилади.

Муаммонинг ечими вариантларини баҳолаш жадвали (балларда)

Катнашувчи	Муаммо ечимининг алтернатив варианты				
	1	2	3	4	Н
А					
Б					
В					
Н					
Жами					

1. Солиқ элементлари ҳақида тушунча беринг?
2. Солиққа ториш тизими тушунчаси нимани ифодалайди?
3. Солиққа тортиш тизимнинг қандай элементлари мавжуд?
4. Солиқ ставкаларининг қандай турлари мавжуд?
5. Солиқ имтиёзлари тушунчаси нимани ифодалайди?
6. Солиқ элементларининг иқтисодий моҳияти ва таркибий тузилишини гапириб беринг?
7. Солиқ ставкаларининг қандай турлари мавжуд?
8. Солиқ имтиёзлари тушунчаси ва унинг қандай турлари мавжуд?
9. Амир Темур «Тузуқлари»да солиқ назариясига оид қандай фикрлар бор?
10. Адам Смитнинг солиққа тортиш тамойиллари ҳақида қандай таълимоти мавжуд?
11. Ўзбекистон Республикаси солиқ қонунчилигида солиққа тортишнинг қандай тамойиллари белгилаб берган?
12. Солиқ механизм ихақида тушунча беринг?

Т-схемадан фойдаланиб солиқлар элементларини аниқланг?

1. Солиқ субъекти.
2. Солиқ объекти.
3. Солиқ манбаи.
4. Солиққа тортиш бирлиги.
5. Солиқ ставкаси ва уларнинг турлари.
6. Солиқ юки.
7. Солиқ суммаси.
8. Солиқ имтиёзи.
9. Хужжатлар.

Солиқлар элементлари

Тўғриси	Тааллуқли эмас
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.

1. Ўзбекистон Республикаси солиқ тизимининг ривожланиш боскичлари.
2. Солиқларнинг гуруҳланиши.

1. Ўзбекистонда солиққа тортиш тизими тушунчаси.

Солиқлар тизими моҳияти жиҳатидан бир хил, ўзаро боғлиқ бўлган ва давлат бюджети, ва бошқа давлат фондларига тушадиган солиқ турларининг йиғиндисидир.

Қонун чиқарувчи органлар томонидан белгиланган ва ижрочи идоралар томонидан ундириладиган солиқларни ташкил этиш усуллари, элементлари ва тамойиллари йиғиндисига солиққа тортиш тизимидеб аталади. Демак, бу ерда тизим иқтисодий категорияни ўрганишни ўз ичига олади.

У асосан солиқ ундиришни ташкил қилиш масалаларини ўргатади. Бу тизимнинг роли ва структураси жамиятнинг ижтимоий-иқтисодий тизими билан аниқланади.

1. Биринчи боскичда (1991-1994 йиллар) солиқ тизими хазина масаласини хал қилишга қаратилган бўлиб, унинг асосий мақсади бюджетнинг купрок мутаносиб бўлишини таъминлашдан иборат бўлди

2. Иккинчи боскичда (1995-1999 йиллар) у янада барқарорлашди, ундан бозор иқтисодиети тамойилларига жавоб бермайдиган солиқ ва тўловлар чиқариб ташланди. Бу борада Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1994 йил 30 ноябрдаги 1014- сонли “Ўзбекистон Республикасида солиқларнинг рағбатлантирувчи аҳамиятини кучайтиришнинг асосий юналишлари тўғрисида”ги Фармони солиқларнинг рағбатлантириш ролини ошириш, солиқ имтиёзларини кучайтириш, хусусий сармояларни кенгайтириш, кичик, урта ва хусусий тадбиркорликни жадал ва куамли ривожлантириш солиқ сиесати, унинг солиққа тортишнинг турли субъектларига нисбатан қулланишдаги мослашувчанлигини амалга оширишни тақоза этди.

3. Солиқ тизимини ривожлантиришнинг учинчи боскичи (2000 йилдан бошлаб) Мамлакатимиз Президенти ва ҳукумати томонидан жамият ҳаётининг барча томонларини эркинлаштириш, иқтисодий ислохотлар юлидан олға бориш вазифалари қуйилган

Ўзбекистон Республикасида қандай солиқлар ва мажбурий тўловлар амал қилади.

Солиқлар	Мажбурий тўловлар	Соддалаштирилган тартибдаги солиқлар

Куйидаги жадвални тўлдириш
Республика ва маҳаллий бюджетга тушадиган солиқлар

№	Солиқларнинг турлари	Республика бюджети	Маҳаллий бюджет
	Фойда солиғи		
1.	Жисмоний шахсларнинг даромад солиғи		
2.	Қўшилган қиймат солиғи		
3.	Акциз солиғи		
4.	Ер ости бойликларидан фойдаланганлик учун солиқ		
5.	Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ		
6.	Мулк солиғи		
7.	Ер солиғи		
8.	Ижтимоий инфраструктурани ривожлантириш солиғи		
9.	Бензин, дизел ёнилғиси ва газ учун истеъмол солиқ		
10.	Савдо-сотиқ қилиш ҳуқуқи учун йиғим, лицензия йиғимлари.		
11.	Юридик шахсларни, тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланадиган жисмоний шахсларни рўйхатга олганлик учун йиғим.		
12.	3. Мажбурий тўловларга қуйидагилар киради:		
13.	1) ягона ижтимоий тўлов;		
14.	2) фуқароларнинг бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига суғурта бадаллари;		
15.	3) бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига мажбурий ажратмалар;		
16.	4. Республика йўл жамғармасига мажбурий тўловлар:		
17.	1) Республика йўл жамғармасига мажбурий ажратмалар;		
18.	2) автотранспорт воситаларини сотиб олиш ва (ёки) Ўзбекистон Республикаси ҳудудига вақтинчалик олиб кириш учун йиғим;		
19.	3) хорижий давлатлар автотранспорт воситаларини Ўзбекистон Республикаси ҳудудига кириш ва унинг ҳудуди бўйлаб транзит тарзида ўтиш учун йиғим;		
20.	5. Айрим товар турлари билан чакана савдо қилиш ва айрим хизмат турларини кўрсатиш ҳуқуқи учун йиғим;		
21.	6. Давлат божи;		
22.	7. Божхона тўловлари.		
23.	8. Ушбу Кодексад белгиланган ҳолларда ва тартибда солиқларнинг қуйидаги турлари тўланишини назарда тутувчи солиқ солишнинг соддалаштирилган тартиби қўлланилиши мумкин:		
24.	1) ягона солиқ тўлови;		
25.	2) ягона ер солиғи;		
26.	3) тадбиркорлик фаолиятининг айрим турлари бўйича қатъий белгиланган солиқ.		

Хозирги даврнинг солиқ сиёсатини ишлаб чиқишда нималарга эътиборни қаратиш лозим бўлади. Т-схема орқали жавоб беринг?

Эътибор берилиши керак	Қўшимча нималарга эътибор берса бўлади
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.

Солиқ сиёсати стратегияси ва тактикаси фарқини Т-схема асосида ишлаб чиқинг.

1. Жорий йилга мулжалланган солиқ соҳасидаги тадбирлар.
2. Узок йилларга мулжалланган солиқ соҳасидаги тадбирлар.
3. Асосий юналишлар (Концепциялар) курсатилади.
4. Аниқ юналишлар курсатилади.
5. Конунлар, ҳужжатлар курсатилади.
6. Мамлакат микесида узок йилларга қабул килинган солиқ сиёсати тўғрисидаги Олий мажлис қабул қилган конун еки қарор курсатилади.

Солиқ сиёсати стратегияси	Солиқ сиёсати тактикаси
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.

Тингловчилар уз фикрларини қушиши ва уни химоя қилишига рухсат берилади. Т-схема гуруҳлар томонидан муҳокама қилинади ва гуруҳ етакчилари химоя қилади. Гуруҳлар бир-бирларининг чиқишларини баҳолайдилар.

3-мавзу. Юридик шахсларни солиққа тортиш

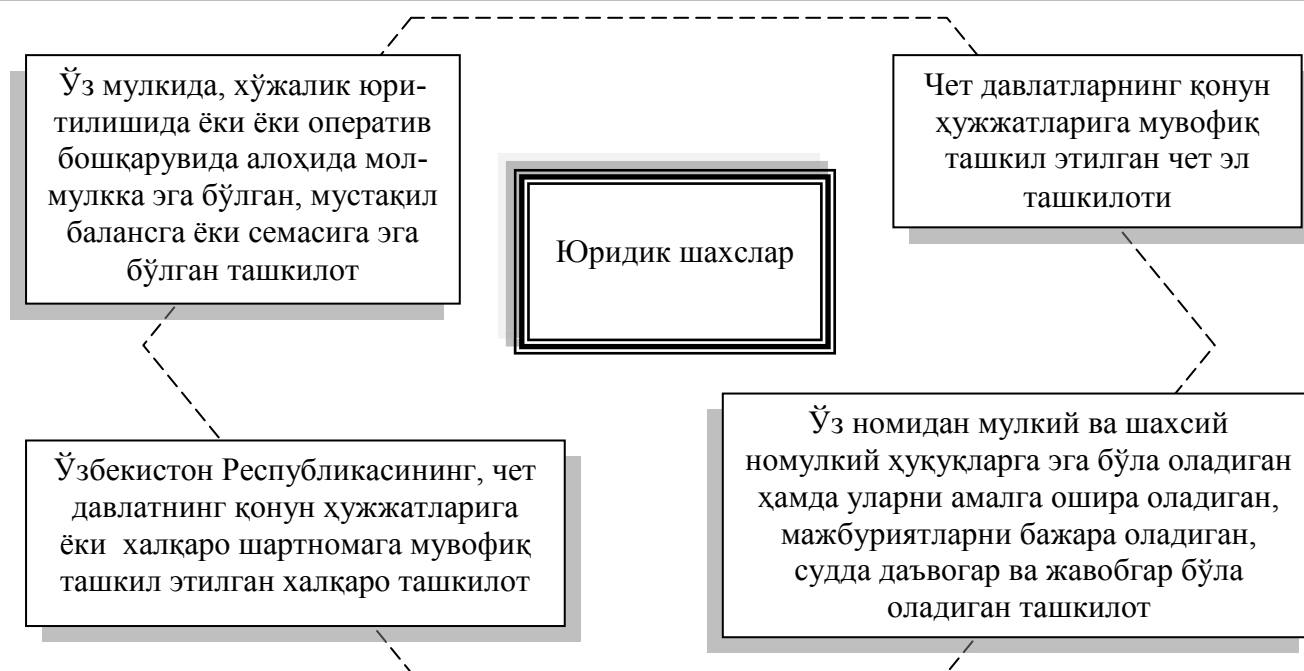
Мавзу 3.1.-Юридик шахслардан олинadиган фойда солиғи моҳияти.

Режа

1. Юридик шахслардан олинadиган фойда солиғининг иқтисодий моҳияти.
2. Юридик шахслардан олинadиган фойда солиғи бўйича солиққа тортиш тизимининг ривожланиши.
3. Юридик шахслардан олинadиган фойда солиғининг бюджет даромадларида тутган ўрни. Юридик шахслардан олинadиган фойда солиғини ундиришда қўлланиладиган меъёрий ҳужжатлар таркиби.
4. Юридик шахслардан олинadиган фойда солиғи тўловчилари таркиби. Солиққа тортиш мақсадида юридик шахс реквизитлари.
5. Юридик шахслардан олинadиган фойда солиғининг солиқ солиш объекти ва базаси. Солиққа тортиладиган даромадни аниқлаш тартиби.

Саволлар

1. Юридик шахслардан ундириладиган фойдасолиғи объекти
2. Жами даромад таркиби, ҳаражатлар таркиби ва солиққа тортиладиган база
3. Фойда солиғи имтиезлари
 1. Юридик шахслардан ундириладиган фойда (даромад) солиғининг моҳияти.
 2. Солиқ объекти қандай аниқланади?
 3. Жами даромад таркиби.
 4. Ҳаражатлар структураси.
 5. Солиққа тортиладиган база қандай аниқланади?
 6. Даромад солиғи бўйича қанака имтиёзлар берилган?

Гуруҳларга топшириқлар.

1-гуруҳ.

1-топшириқ. Тест.

Фойда солиғи тўловчи юридик шахслар қуйидагилардир:

- Ўзбекистон Республикасида фаолиятни доимий муассаса орқали амалга ошираётган ёки ҳосил бўлиш манбаи Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жойлашган даромадларни оладиган Ўзбекистон Республикаси норезидентлари.
- Ўзбекистон Республикасининг резидентлари, Ўзбекистон Республикасида фаолиятни доимий муассаса орқали амалга ошираётган ёки ҳосил бўлиш манбаи Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жойлашган даромадларни оладиган Ўзбекистон Республикаси норезидентлари.
- Ўзбекистон Республикасининг резидентлари
- Ўзбекистон Республикасида фаолиятни доимий муассаса орқали амалга ошираётган ёки ҳосил бўлиш манбаи Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жойлашган даромадларни оладиган Ўзбекистон Республикаси резидентлари.
- Ўзбекистон Республикасининг резидентлари ва норезидентлари.

2-топшириқ. Юридик шахслардан олинадиган фойда солиғи тўловчилари таркиби ва юридик шахслардан олинадиган фойда солиғини ўзига хос хусусиятларини тавсифланг. Жавоб беришда график органайзердан фойдаланинг: “Мантиқий-таркибий схема”.

4-топшириқ. Қисқача хулоса қилинг.

Юридик шахслардан олинадиган фойда солиғини ҳисоблаш ва давлат бюджетга ўтказиш тартиби қандай?

2-гуруҳ.

1-топшириқ. Тест.

2015йилда фойда солиғининг базавий ставкаси 4?

- 7,5 фоизга
- 9 фоизга
- 9,5 фоизга
- 5 фоизга

2-топшириқ. Юридик шахслардан олинадиган фойда солиғи бўйича имтиёзлар ва солиқ ставкаларини қўллашнинг ўзига хос хусусиятларини тавсифланг.

Жавоб беришда график органайзердан фойдаланинг: “Мантиқий-таркибий схема”.

4-топшириқ. Қисқача хулоса қилинг.

Юридик шахслардан олинадиган фойда солигини бухгалтерия ҳисобида юритиш тартиби қандай ?

3-гуруҳ.

1-топшириқ. Тест.

2015йилдан бошлаб фойда солиғи ставкаси неча фоиз қилиб белгиланган?

а)12 фоиз;

б)8 фоиз;

в)7,5 фоиз;

г)7 фоиз.

2-топшириқ. Юридик шахслардан олинадиган фойда солиғи бўйича солиқ солиш базаси ва юридик шахсларнинг жами даромадлари таркибини тавсифланг.

Жавоб беришда график органайзердан фойдаланинг: “Мантиқий-таркибий схема”.

3-топшириқ. Ўзбекистон Республикаси Президенти асарларидан иловалар келтиринг.

2014 йилнинг асосий яқунлари ва 2015 йилда Ўзбекистонни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар

4-топшириқ. Қисқача хулоса қилинг.

Юридик шахслардан олинадиган фойда солиғи бўйича давлат солиқ хизмати органларининг назорати қандай амалга оширилади ?

Баҳолаш кўрсаткичлари ва мезонлари (балл)

Баҳолаш кўрсаткичлари ва мезонлари (балларда)	Гуруҳлар		
	1	2	3
1-топшириқ (0,3)			
2-топшириқ:			
мавзуга мос келиши, кўргазмалилик (0,8).			
- мантиқийлик, аниқлик (0,5).			
3-топшириқ (0,5)			
4-топшириқ:			
хулосаларни аниқ шакллантирилганлиги (0,5).			
Масала ечилганлиги (0,5)			
Регламент (0,2)			
Назорат саволларига тўғри жавоб учун (0,1)			
Бошқалар томонидан тўлдирилганлиги учун (0,1)			
Жами (3,0)			

3.2-Мавзу. Юридик шахслардан олинадиган фойда солигини ҳисоблаш тартиби

Режа

- Юридик шахсларнинг жами даромадлари таркиби харажатлар таркиби ва солиққа тортиладиган база.
- Юридик шахслардан олинадиган фойда солиғи бўйича имтиёзлар. Солиқ имтиёзларнинг гуруҳланиши
- Юридик шахслардан олинадиган фойда солиғи ставкалари.
- Юридик шахслардан олинадиган фойда солигини ҳисоблаш ва тўлаш муддатлари.
- Юридик шахслардан олинадиган фойда солиғи бўйича давлат солиқ хизмати органларининг назорати.

1.Сотишдан олинган фойда (Стф) ёки зарар (Стз)

$Стф(Стз)=Ст-Тс$, Бу ерда: Ст - соф тушум, Тс - сотиш таннархи

2.Асосий фаолиятдан олинган фойда(АФФ) ёки зарар(АФЗ) $АФФ(АФЗ)=Стф(Стз)-Дх+Бод$

Бу ерда: Дх - давр харажатлари, Бод - асосий фаолиятдан олинган бошка операцион даромадлар.

3. Умумхужалик фаолиятдан олинган фойда(уфф) ёки зарар(уфф)

$$УФф (Уфз) = АФФ(АФЗ) + Мфф - МФз$$

$Мфф$ - молиявий фаолиятдан олинган фойда $МФЗ$ - молиявий фаолиятдан курилган зарарлар

$$4. \text{Солиқгача фойда(сФ) ёки Зарарлар(сЗ)} \quad сФ (сЗ) = УФф (Уфз) + Фф - Фз$$

Бу ерда: $Фф$ - фавкулотдаги фойда $Фз$ - фавкулотдаги зарар

5. Солиққа тортиладиган даромад (Стф)

$$Стф = сф(сз) + Стх + Сбх - Счх - Д - Ф$$

Бу ерда: $Стх$ - солиқ солиш базасига кайта кушиладиган харажатлар,

$Сбх$ - Хисобот даврида солиқ базасидан чегирилмайдиган, лекинда келгусида чегирилиб борилади харажатлар, $Счх$ - солиқ базасидан хисобот даврида чегириладиган харажатлар, $Д$ - олинган дивидентлар, $Ф$ - олинган фоизлар.

6. Солиққа тортиладиган фойда (Стф) - бу солиққа тортиладиган даромаддан фойда (даромад) солигини хисоблаш учун имтиёз сифатида чегириб ташланадиган харажатларни айиргандан кейин қоладиган фойда суммаси, яъни:

$$Стф = Стд - И$$

Масала:

№1 Куйидаги кўрсаткичлардан фойдаланган ҳолда корхоналарнинг

1. Молиявий натижаси.
2. Солиққа тортиладиган даромад
3. Фойда солиқ суммасини аниқланг.

Минг.сўм.

№	Кўрсаткичлар	Корхоналар			
		1	2	3	4
1	Реализациядан тушган тушум	8000	9420	2800	6900
2	Маҳсулотнинг таннарни	70%	75%	75%	80%
3	Асосий воситаларни ижарага беришдан тушган тушум	550	725	300.	890
4	Дивидент сифатида олинган даромадлар	1200	400	-	320
5	Асосий воситаларни сотишдан тушган тушум	980	1000	320	1500
6	Фоизлар сифатидаги даромадлар	-	-	250	-
7	Акцияларни сотишдан тушган тушум	320	-	-	-
8	Реклама харажатлари	220	280	200	230
9	Давлат бюджетидан берилган субсидия	1000	1000	1000	1000
10	Асосий воситаларни молиявий ижарага беришдан олинган даромад	840	950	-	-
11	Қарздорлар томонидан тан олинган жарималар	-	-	1200	-
12	Валюта бўйича ижобий фарқ	-	500	-	-
13	Хизмат сафари харажатлар	990	480	-	550
14	Меъеридан ориқча реклама харажатлари	750	850	250	-
15	Ижара тўлови	-	-	300	-
16	Моддий ердам	300	300	300	300
17	Йекологшия ташкилотлари бадаллари	75	75	75	75
18	Суд чиқимлари	-	-	-	1000
19	енгил автомобил сақлаш харажатлари	600	600	200	300
20	туланган солиқлар	300	300	300	300
21	Иш ҳақи харажатлари	250	350	280	320

Изоҳ:

1. А корхона экспорт билан шуғулланади. Экспорт улуши умумий реализация хажмида 30%ни ташкил этади.

Масала маълумотларидан фойдаланган ҳолда “Молиявий натижалар тўғрисидаги ҳисобот” (2-шакл) ва фойда солиғи ҳисоб – китоби бланкаларини тўлдиринг.

"МОЛИЯВИЙ НАТИЖАЛАР ТЎҒРИСИДАГИ ХИСОБОТ 2 - сонли шакл

Курсаткичлар номи Наименование показателя	Сатр раками	Утган йилнинг шу даврида		Хисобот даврида	
		Даромадлар (фойда)	Харажатлар (зарар)	Даромадлар (фойда)	Харажатлар (зарар)
1	2	3	4	5	6
Махсулот (товар, иш, хизмат) ларни сотишдан соф тушум	010		X		X
Стилган махсулот (товар, иш ва хизмат)ларни таннари	020	X		X	
Махсулот (товар, иш ва хизмат)ларни сотишнинг ялпифойдаси (зарари) (сатр.010-020)	030				
Давр харажатлари, жами (сатр.050+060+070+080), шу жумл:	040	X		X	
Сотиш харажатлари	050	X		X	
Маъмурий харажатлар	060	X		X	
Бошка операцион харажатлар	070	X		X	
Келгусида соликка тортиладиган базадан чиқариладиган	080	X		X	
Асосий фаолиятнинг бошка даромадлари	090		X		X
Асосий фаолиятнинг фойдаси (зарари) (сатр. 030-040+090)	100	-			
Молиявий фаолиятнинг аромадлари, жами (сатр. 120+130+140+150+160), шу жумладан:	110		X		X
Дивидендлар шаклидаги даромадлар	120		X		X
Фоизлар шаклидаги даромадлар	130		X		X
Узок муддатли ижара (молиявий лизинг) дан даромадлар	140		X		X
Валюта курси фаркидан даромадлар	150		X		X
Молиявий фаолиятнинг бошка даромадлари	160		X		X
Молиявий фаолият буйича харажатлар(сатр. 180+190+200+210), шу жумладан:	170	X		X	
Фоизлар шаклидаги харажатлар	180	X		X	
Расходы в виде процентов по долгосрочной аренде(финансовому лизингу)	190	X		X	
Валюта курси фаркидан курсовых разниц	200	X		X	
Молиявий фаолият буйича бошка харажатлар	210	X		X	
Умумхужалик фаолиятнинг фойдаси (зарари)(сатр. 100 + 110 - 170)	220				
Фавкулддаги фойда ва зарарлар	230				
Даромад (фойда) солигини тулагунга кадар фойда (зарар) (сатр. 220+/-230)	240				
Даромад (фойда) солиги	250	X		X	
Фойдадан бошка солиқлар ва йигимлар	260	X		X	
Хисобот даврининг соф фойдаси (зарари) (сатр.240 - 250 - 260)					

Юридик шахслардан олинадиган фойда солиғи ва ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғи ҳисоб-китоби*

Кўрсаткичлар	Сатр коди	Сумма
Юридик шахслардан олинадиган фойда солиғи тўлангунга қадар фойда (зарар) ("Молиявий натижалар тўғрисида ҳисобот" - 2-сонли шаклнинг 240-сатри)	010	
шу жумладан: Ўзбекистон Республикаси Президентининг ёки Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори асосида солиқ тўловчи томонидан бошқа шахслардан текинга олинган пул маблағлари	011	
суғурта шартномалари бўйича суғурта товони (суғурта суммаси) тариқасида олинган маблағлар	012	
мақсади бўйича фойдаланилганда харажатлар пайдо бўлмайдиган бюджетдан берилган субсидиялар	013	
Товарларни (ишларни, хизматларни) таннархидан паст баҳоларда реализация қилишдан ва текин беришдан зарарлар, баҳолари (тарифлари) давлат томонидан тартибга солиниши назарда тутилган Товарларни (ишларни, хизматларни) реализация қилишдан зарарлар бундан мустасно	020	
Солиқ тўловчи томонидан бошқа шахслардан текин олинган мол-мулк, мулкый ҳуқуқлар, ишлар ва хизматлар, қуйидагилар бундан мустасно: 011, 012-сатрларда акс эттириладиганлар; Ўзбекистон Республикаси Президентининг ёки Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори асосида текин олинганлар; телекоммуникациялар тармоқларида тезкор-қидирув тадбирлари тизимининг текин олинган техник воситалари, шунингдек уларга хизмат кўрсатишга доир хизматлар	030	
Давлатнинг кўчмас мулкидан фойдаланганлик учун ижара ҳақининг энг кам ставкаларидан келиб чиқиб ҳисобланган ижара ҳақи миқдорини шартномада белгиланган ижара ҳақи миқдоридан ошган суммаси (Ҳисоб-китобнинг 1-илоvasи 060-сатри)	040	
Чегирилмайдиган харажатлар (солиқ солинадиган базага киритиладиган харажатлар) (Ҳисоб-китобнинг 2-илоvasи 010-сатри)	050	
Ҳисобот даврида солиқ солинадиган базадан чегирилмайдиган, бироқ келгуси ҳисобот (солиқ) даврларининг солиқ солинадиган базасидан чиқариб ташланадиган харажатлар (Ҳисоб-китобнинг 3-илоvasи 010-сатри)	060	
Ҳисобот даврида солиқ солинадиган базадан чегириб ташланадиган илгари қилинган харажатлар (Ҳисоб-китобнинг 4-илоvasи 010-сатри)	070	
Ҳисобот (солиқ) даврининг солиқ солинадиган базасига киритиладиган харажатлар (050-сатр + 060-сатр - 070-сатр)	080	
Олиниши лозим бўлган (олинган) дивидендлар - жами (091-сатр + 092-сатр) улардан:	090	
Ўзбекистон Республикасидаги манбалардан	091	
Ўзбекистон Республикасидан ташқаридаги манбалардан	092	
Олиниши лозим бўлган (олинган) фоизлар - жами (101-сатр + 102-сатр) улардан:	100	
Ўзбекистон Республикасидаги манбалардан	101	
Ўзбекистон Республикасидан ташқаридаги манбалардан	102	
Солиқ солиниши лозим бўлган фойда (010-сатр - 011-сатр - 012-сатр - 013-сатр + 020-сатр + 030-сатр + 040-сатр + 080-сатр - 090-сатр - 100-сатр)	110	

Солиқ солишдан озод қилинадиган фойда(Хисоб-китобнинг 5-илоvasи 3-устуни 030-сатри)	120	
Солиқ солинадиган фойда (110-сатр - 120-сатр)	130	
Солиқ солинадиган фойдани камайтириш (Хисоб-китобнинг 6-илоvasи 020-сатри)	140	
Солиқ солинадиган база - жами(130-сатр - 140-сатр)	150	
шу жумладан:		
пластик карточкалар қўлланилиб тўланган кўрсатилган хизматлар хажмидан олинган фойдадан хисобланган (150-сатр x Хисоб-китобнинг 11-илоvasи 030-сатри)	151	
151-сатрда келтирилган сумма чегирилган холда фойдадан хисобланган(150-сатр - 151-сатр)	152	
Юридик шахслардан олинадиган фойда солиғининг белгиланган ставкаси	160	
Юридик шахслардан олинадиган фойда солиғининг тузатилган ставкаси:	170	X
экспорт қилувчи корхоналар учун, экспорт улушига қараб, фоизда (Хисоб-китобнинг 12-илоvasи 050-сатри)	171	
хизмат кўрсатиш соҳаси корхоналари учун пластик карточкаларқўлланилиб тўланган кўрсатилган хизматлар хажмидан олинган фойдадан, фоизда (171-сатр - (171-сатр x 10%))	172	
Юридик шахслардан олинадиган фойда солиғи суммаси - жами(181-сатр + 182-сатр)	180	
шу жумладан:		
151-сатрда кўрсатилган фойдадан хисобланган(151-сатр x 172-сатр)	181	
152-сатрда кўрсатилган фойдадан хисобланган(152-сатр x 171-сатр)	182	
Ногиронлар меҳнатидан фойдаланаётган корхоналар учун фойда солиғининг тузатиш киритилган суммаси (Хисоб-китобнинг 13-илоvasи 070-сатри)	190	
Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларига мувофиқ хисобга олинадиган Ўзбекистон Республикасидан ташқарида тўланган юридик шахслардан олинадиган фойда солиғи суммаси(Хисоб-китобнинг 14-илоvasи 090-сатри)	200	
Ўзбекистон Республикасидан ташқарида олинган дивиденд ва фоиз кўринишидаги даромадлар бўйича Ўзбекистон Республикасининг шартномаларига мувофиқ юридик шахслардан олинадиган фойда солиғи бўйича қўшимча суммаси(Хисоб-китобнинг 15-илоvasи (060-сатри + 120-сатри))	210	
Юридик шахслардан олинадиган фойда солиғининг хисобот даври учун хисобланган суммаси(180-сатр - 190-сатр - 200-сатр + 210-сатр)	220	
Юридик шахслардан олинадиган фойда солиғининг ўтган хисобот даври учун хисобланган суммаси(олдинги Хисоб-китобнинг 220-сатри)	230	
Соф фойда ("Молиявий натижалар тўғрисида хисобот" - 2-сонли шаклнинг (240-сатри - 250-сатри))	240	
Ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғининг солиқ солиш базаси(240-сатр - 090-сатр)	250	
Ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғининг белгиланган ставкаси, фоизда	260	
Хисоблаб чиқарилган ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғи суммаси (250-сатр x 260-сатр)	270	
Бюджетга тўлашдан озод этиладиган ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғи суммаси, жами(281 - 28...-сатрлар йиғиндиси)шу жумладан:	280	

Ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғининг ҳисобот даври учун ҳисобланган суммаси(270-сатр - 280-сатр)	290	
Ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғининг ўтган давр учун ҳисоб-китоб бўйича ҳисобланган суммаси (олдинги Ҳисоб-китобнинг 290-сатри)	300	

Изоҳлар:1. Кредит ташкилотлари 010-сатрни Фойда ва зарарлар тўғрисидаги ҳисоботга мувофиқ аниқлайдилар. Бунда мазкур сатрда Солиқ кодексининг [133-моддасига](#) мувофиқ аниқланадиган асосий воситалар ва бошқа мол-мулк объектларининг чиқиб кетишидан олинадиган молиявий натижа (фойда ёки зарар) ҳам ҳисобга олинади.

2. Қўшимча фойда солиғи тўловчилари 240-сатрдаги соф фойда суммасидан "Молиявий натижалар тўғрисидаги ҳисобот" - 2-сонли шаклнинг 251-сатридаги "Қўшимча фойда солиғи" ва 252-сатридаги "Қўшимча фойдадан мақсадли молиялаштиришга ажратмалар" суммаларни ҳам чегирадилар.

3. 281-сатр ва кейинги сатрлар солиқ тўловчилар томонидан Солиқ [кодекси](#) бўйича тегишли бандларни ва моддаларни кўрсатган ҳолда, бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар бўйича эса, норматив-ҳуқуқий ҳужжатнинг тури, санаси, рақами, номи ва унинг тегишли бандини кўрсатган ҳолда тўлдирилади.

Илова 2

**Чегирилмайдиган харажатлар
(солиқ солинадиган базага киритиладиган харажатлар)**

Харажатлар рўйхати	Сатр Коди	Сумма
Чегирилмайдиган харажатлар - жами (020 - 270-сатрлар йиғиндиси)	010	
шу жумладан:		
моддий қимматликларнинг табиий камайиш нормаларидан ортиқча йўқотишлар ва бузилишлар	020	
ҳодимларга бериладиган ёки солиқ тўловчининг умумий овқатланиш эҳтиёжлари учун ёрдамчи хўжаликлар томонидан ишлаб чиқариладиган товарлар (ишлар, хизматлар) бўйича нархдаги фарқлар (зарарлар)	030	
хизмат сафарлари, вакиллик харажатлари, ихтиёрий суғурта турлари бўйича ажратмалар бўйича белгиланган нормалардан ортиқча харажатлар	040	
нодавлат пенсия жамғармаларига ажратмалар	050	
хўжалик бошқаруви органини сақлаб туриш учун ажратмалар	060	
умумий овқатланиш корхоналари ёки бошқа чет ташкилотларга жойларни бепул бериш харажатлари, ушбу корхоналар ва ташкилотлар учун коммунал хизматлар кўрсатиш қийматини тўлаш	070	
йиллик молиявий ҳисоботни бир ҳисобот даврида бир мартадан ортиқ аудитдан ўтказиш харажатлари	080	
солиқ тўловчининг фаолиятида талаб этилмайдиган касблар бўйича кадрлар тайёрлаш харажатлари	090	
Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексининг 177-моддасида назарда тутилган жисмоний шахснинг моддий наф тарзидаги даромадлари ҳисобланадиган солиқ тўловчининг харажатлари	100	
дала таъминоти, хизмат мақсадида ҳодимнинг шахсий автотранспортдан фойдаланганлик учун қонун ҳужжатларида белгиланган нормалардан ортиқча тўланган тўловлар	110	
пенсияларга устамалар, пенсияга чиқаётган меҳнат фахрийларига бирйўла тўланадиган нафақалар	120	

ходимларга тўланадиган моддий ёрдам (ходимнинг меҳнатда майиб бўлиши ёки унинг соғлиғига бошқача тарзда шикаст етказилиши ёхуд ходим оила аъзосининг вафоти муносабати билан бериладиган ёки ходимнинг вафоти муносабати билан оила аъзоларига бериладиган моддий ёрдам бундан мустасно)	130	
меҳнатда майиб бўлганлик, касб касаллиги ёхуд меҳнат вазифаларини бажариш билан боғлиқ ҳолда соғлиғининг бошқача шикастланиши сабабли ходимларга етказилган зарарнинг ўрнини қоплаш учун қонун ҳужжатларида белгиланган нормалардан ортиқча тўланадиган тўловлар	140	
экология, соғломлаштириш ва хайрия жамғармаларига, маданият, соғлиқни сақлаш, меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш, жисмоний тарбия ва спорт муассасаларига, таълим муассасаларига, маҳаллий давлат ҳокимияти органларига, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига бадаллар, хомийлик ва хайрия ёрдамлари тарзидаги маблағлар	150	
ишлаб чиқариш жараёни билан боғлиқ бўлмаган соғлиқни сақлаш ва дам олишни ташкил қилиш тадбирларига харажатлар	160	
махсулот ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлмаган ишларни (хизматларни) (шаҳарлар ва шаҳарчаларни ободонлаштириш ишлари, қишлоқ хўжалигига ёрдам кўрсатиш ва бошқа турдаги ишлар) бажаришга сарфланган харажатлар	170	
атроф-муҳитни ифлослантирганлик ва чиқиндиларни жойлаштирганлик қонун ҳужжатларида белгиланган нормалардан ортиқча бўлганлиги учун компенсация тўловлари	180	
кредит шартномасида муддатли қарзлар учун назарда тутилган ставкалардан ортиқча тўлов муддати ўтган ҳамда узайтирилган кредитлар (заёмлар) бўйича фоизлар	190	
лойиҳалардаги ва қурилиш-монтаж ишларидаги камчиликларни, шунингдек объект ёнидаги омборга ташиб келтирилгунига қадар юз берган бузилишлар ва деформацияларни бартараф этиш бўйича харажатлар, коррозияга қарши муҳофазадаги нуқсонлар туфайли тафтиш ўтказиш (асбоб-ускуналарни қисмларга ажратиш) харажатлари, ушбу харажатларнинг камчиликлар, бузилишлар ёки зарарлар учун жавобгар бўлган махсулот етказиб берувчи ёки бошқа хўжалик юритувчи субъектлар ҳисобига ўрнини қоплаш мумкин бўлмаган миқдордаги бошқа шунга ўхшаш харажатлар	200	
суд чиқимлари	210	
айбдорлари аниқланмаган ўғирликлар ва камомаддан ёки айбдор томон ҳисобидан зарур суммаларнинг ўрнини қоплаш мумкин бўлмаганда кўрилган зарарлар	220	
солиқ тўловчининг асосий воситалари ва бошқа мол-мулкнинг (активларининг) чиқиб кетишидан (балансдан чиқарилишидан) кўрилган (бухгалтерия ҳисоби тўғрисидаги қонун ҳужжатларига мувофиқ аниқланадиган) зарарлар, қуйидаги зарарлар бундан мустасно: Ўзбекистон Республикаси Президенти ёки Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори асосида мол-мулкни бепул топширишдан кўрилган зарарлар, телекоммуникациялар тармоқларида тезкор-қидирув тадбирлари тизимининг техник воситаларини бепул топширишдан ҳамда улардан бепул фойдаланиш ва уларга хизмат кўрсатишдан кўрилган зарарлар; уч йилдан ортиқ фойдаланилган асосий воситаларни реализация	230	

қилишдан қўрилган зарарлар		
хўжалик шартномалари шартларини ва қонун ҳужжатларини бузганлик учун тўланган ёки тан олинган жарималар, пеня ҳамда бошқа турдаги санкциялар	240	
инвестиция активларини ишончли бошқарувчилар, давлат ишончли бошқарувчилари ва давлат улушларини бошқариш бўйича ишончли бошқарувчилар хизматларининг қийматини ҳамда уларга мукофотлар тўлашга доир харажатлар	250	
ишлатиб келинаётган тўлиқ эскирган асбоб-ускуна учун тўланадиган ҳақ	260	
Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексига асосан чегирилмайдиган харажатларга тегишли бошқа харажатлар - жами (271 - 27...-сатрлар йиғиндиси)	270	

Илова3

Хисобот даврида солиқ солинадиган базадан чегирилмайдиган, бироқ кейинги хисобот даврларининг солиқ солинадиган базасидан чиқариб ташланадиган аражатлар (9440-хисобварақда хисобга олинган харажатлар)

Харажатлар рўйхати	Сатр коди	Сумма
Ушбу даврда солиқ солинадиган базадан чиқариб ташланмайдиган, бироқ келгуси хисобот даврларининг солиқ солинадиган базасидан чиқариб ташланадиган харажатлар - жами (020 - 060-сатрлар йиғиндиси)	010	
шу жумладан:		
янги ишлаб чиқаришлар, цехлар, агрегатларни, шунингдек серияли ва оммавий ишлаб чиқариладиган янги маҳсулот турларини ҳамда технологик жараёнларни ўзлаштириш харажатлари	020	
барча турдаги асбоб-ускуналар ва техник қурилмаларни, уларнинг ўрнатилиш сифатини текшириб кўриш мақсадида комплекс синаб кўриш (ишлаб турган ҳолатида) харажатлари	030	
ишчи кучлари қабул қилиш ва янги ишга туширилган корхонада ишлаш учун кадрлар тайёрлаш билан боғлиқ харажатлар	040	
асосий воситалар ва номоддий активларнинг жадаллаштирилган усулда хисобланган амортизация суммаси билан Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексининг 144-моддасига мувофиқ белгиланган нормалар бўйича хисобланган амортизация суммаси ўртасидаги фарқ	050	

Илова 4

Хисобот даврида солиқ солинадиган базадан чегириб ташланадиган илгари қилинган харажатлар (012-балансдан ташқари хисобварақ маълумотлари бўйича)

Харажатлар рўйхати	Сатр коди	Сумма
Хисобот даврида солиқ солинадиган базадан чегириб ташланадиган илгари қилинган харажатлар - жами(020 - 060-сатрлар йиғиндиси)	010	
шу жумладан:		
янги ишлаб чиқаришлар, цехлар, агрегатларни, шунингдек серияли ва оммавий ишлаб чиқариладиган янги маҳсулот турларини ҳамда технологик жараёнларни ўзлаштириш харажатлари	020	
барча турдаги асбоб-ускуналар ва техник қурилмаларни, уларнинг	030	

ўрнатилиш сифатини текшириб кўриш мақсадида комплекс синаб кўриш (ишлаб турган ҳолатида) харажатлари		
ишчи кучлари қабул қилиш ва янги ишга туширилган корхонада ишлаш учун кадрлар тайёрлаш билан боғлиқ харажатлар	040	
асосий воситалар ва номоддий активларнинг жадаллаштирилган усулда ҳисобланган амортизация суммаси билан Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексининг 144-моддасига мувофиқ белгиланган нормалар бўйича ҳисобланган амортизация суммаси ўртасидаги фарқ	050	
шубхали қарзлар бўйича захира ташкил этиш учун қилинган харажатлар	060	

Илова 5

Солиқ солишдан озод қилинадиган фойда

Имтиёзлар рўйхати	Сатр коди	Сумма	Салмо-ғи, %
1	2	3	4
Товарларни (ишларни, хизматларни) сотишдан соф тушум ("Молиявий натижалар тўғрисида ҳисобот" - 2-сонли шаклнинг 010-сатри)	010		100
шу жумладан:			
протез-ортопедия буюмлари, ногиронлар учун инвентарлар ишлаб чиқаришдан, шунингдек ногиронларга ортопедик протезлаш хизмати кўрсатишдан, ногиронлар учун мўлжалланган протез-ортопедия буюмлари ва инвентарларни таъмирлаш ҳамда уларга хизмат кўрсатишдан тушумлар	011		
шаҳар йўловчилар транспортида (таксидан, шу жумладан, йўналишли таксидан ташқари) йўловчиларни ташиш бўйича хизматлар кўрсатишдан тушумлар	012		
тарих ва маданият ёдгорликларини таъмирлаш ҳамда қайта тиклаш ишларини амалга оширишдан тушумлар	013		
фойдаси норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар асосида юридик шахслардан олинадиган солиқдан озод этиладиган товарлар (ишлар, хизматлар) реализациясидан тушумлар:	014	X	X
Солиқ солиниши лозим бўлган фойда(Ҳисоб-китобнинг 110-сатри)	020		X
Солиқ солишдан озод этиладиган фойда - жами(031 - 03.-сатрлар йиғиндис)	030		X
шу жумладан:			
протез-ортопедия буюмлари, ногиронлар учун инвентарлар ишлаб чиқаришдан, шунингдек ногиронларга ортопедик протезлаш хизмати кўрсатишдан, ногиронлар учун мўлжалланган протез-ортопедия буюмлари ва инвентарларни таъмирлаш ҳамда уларга хизмат кўрсатишдан фойда (020-сатр 3-устуни х 011-сатр 4-устуни)	031		X
шаҳар йўловчилар транспортида (таксидан, шу жумладан, йўналишли таксидан ташқари) йўловчиларни ташиш бўйича хизматлар кўрсатишдан фойда (020-сатр 3-устуни х 012-сатр 4-устуни)	032		X
тарих ва маданият ёдгорликларини таъмирлаш ҳамда қайта тиклаш ишларини амалга оширишдан фойда (020-сатр 3-устуни х 013-сатр 4-устуни)	033		X
инвестиция фондларининг хусусийлаштирилган корхоналар	034		X

акцияларини сотиб олишга йўналтириладиган фойда			
Халқ банки томонидан фуқароларнинг шахсий жамғариб бориладиган пенсия ҳисобварақларидаги маблағлардан фойдаланишдан олинган фойда	035		X

Илова 6

Солиқ солинадиган фойдани камайтириш

Солиқ солинадиган фойдани камайтирадиган харажатлар рўйхати	Сатр коди	Сумма
Солиқ солинадиган фойда (Ҳисоб-китобнинг 130-сатри)	010	
Солиқ солинадиган фойдани камайтириш - жами (030-сатр + 040-сатр + 050-сатр)	020	
Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексига мувофиқ солиқ солинадиган фойдани камайтириш - жами(031 - 037-сатрлар йиғиндиси)	030	
шу жумладан:		
экология, соғломлаштириш ва хайрия жамғармаларига, маданият, соғлиқни сақлаш, меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш, жисмоний тарбия ва спорт муассасаларига, таълим муассасаларига, маҳаллий давлат ҳокимияти органларига, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига бериладиган бадаллар, хомийлик ва хайрия тариқасидаги маблағлар суммасига, бироқ солиқ солинадиган фойданинг икки фоизидан кўп бўлмаган миқдорига (ҳақиқатдаги харажатлар бўйича, бироқ 010-сатрида келтирилган сумманинг 2 фоизидан кўп бўлмаган миқдорда)	031	
Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори асосида коллежлар, академик лицейлар, мактаблар ва мактабгача тарбия таълим муассасалари қурилишига йўналтирилган маблағлар суммасига, лекин солиқ солинадиган фойданинг 30 фоизидан кўп бўлмаган миқдорига (ҳақиқатдаги харажатлар бўйича, бироқ 010-сатрида келтирилган сумманинг 30 фоизидан кўп бўлмаган миқдорда)	032	
ёш оилалар тоифасига кирувчи ходимларга ипотека кредитлари бадаллари тўлашга ва (ёки) мулк сифатида уй-жой олишга текин йўналтириладиган маблағлар суммасига, бироқ солиқ солинадиган базанинг 10 фоизидан ошмаган миқдорига (ҳақиқатдаги харажатлар бўйича, бироқ 010-сатрида келтирилган сумманинг 10 фоизидан кўп бўлмаган миқдорда)	033	
диний ва жамоат бирлашмаларининг (қасаба уюшмалари, сиёсий партиялар ва ҳаракатлардан ташқари), хайрия жамғармаларининг мулкида бўлган корхоналар фойдасидан шу бирлашмалар ва жамғармаларининг уставда белгиланган фаолиятини амалга ошириш учун йўналтириладиган ажратмалари суммасига	034	
қўшимча фойда солиғини тўловчилар учун соф қўшимча фойда суммасига	035	
инвестицияларга йўналтириладиган маблағлар суммасига (Ҳисоб-китобнинг 7-илоvasи 090-сатри)	036	
жисмоний шахсларнинг омонатлари (муддатли омонатлари, пластик карточкалар бўйича омонатлар ҳамда жойлаштирилган жамғарма сертификатлари) хажмларининг кўпайган суммасига(Ҳисоб-китобнинг 8-илоvasи 120-сатри)	037	
Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга мувофиқ солиқ солинадиган фойдани камайтириш - жами(041 - 04...-сатрлар йиғиндиси)	040	
шу жумладан:		
Солиқ солинадиган фойдани ўтган солиқ даврларида олинган зарар суммасига камайтирилиши (Ҳисоб-китобнинг 10-илоvasи 050-сатри)	050	

5-мавзу Соддалаштирилган солиқ тизими**5.1-мавзу. Ягона солиқ тўлови****Режа**

1. Соддалаштирилган солиқ тизимининг солиқ амалиётига тадбиқ этилиши. Соддалаштирилган солиқ тизимининг иқтисодий аҳамияти.
2. Соддалаштирилган солиқ тизимининг таркибий тузилиши. Ягона солиқ тўлови ва унинг амал қилиш. Ягона солиқ тўлови ставкалари. Солиқ ставкаларининг табақаланиш мезонлари.
3. Ягона солиқ тўлови бўйича тақдим этилган имтиёзлар ва преференциялар.
4. Ягона ер солиғи тўловчилари, ягона ер солиғини тўлаш тартибини қўллашнинг ўзига хос хусусиятлари.

№6. Қуйидаги ягона солиқ тўловини тўловчи корхоналарининг ягона солиқ тўловини аниқланг (млн. сум)

	Корхоналар		
	1	2	3
Маҳсулот реализациясидан тушган тушум	1392,0	1289,0	4000,0
Хизмат кўрсатишдан тушган тушум	203	400	-
Асосий фондларни сотишдан тушган тушум	100	100	100
Валюта курсидаги мусбат фарқ	140,0	300	200
Давлат субсидияси	20	250,0	180,0
Дивидент ва фоизлар	-	20	20
Солиқ объекти			
Солиқ ставкаси			
Солиқ суммаси			

№7. Корхона ҳисобот даврида 2350 м.с; маҳсулот реализация қилди. Шундан 1940 м.с; компьютер технологияси маҳсулоти ҳисобланади.

Ягона солиқ тўловини аниқланг.

№7а). Кичик корхона ҳисобот даврида қуйидаги кўрсаткичларга эга:

- Маҳсулот реализациясидан тушган тушум 1485 м.с;
- воситачилик фаолиятдан олган пул мукофоти 200 м.с;
- бюджетдан субсидия берилди 1000 м.с;
- суғурта шартномаси бўйича суғурта товони тариқасида олинган маблағ-250 м.с;
- давлат қимматли қоғозлари бўйича даромадлар 500 м.с;

Корхона ҳисобот даврида тўлаётган ягона солиқ тўловини аниқланг.

№8. Умумий овқатланиш корхонаси ягона солиқ тўловчиси ҳисобланади. Ҳисобот билан 150 млн. сўм маҳсулот реализация қилди.

Корхона ўз маҳсулотларини 28 %ини коллежларда жойлашган шахобчаларда реализация қилди ва коллежлардан ташқари хизматларида 10 млн. Сумлик пластик картани қўллаган холда ҳисоб-китоблар амалга ошорилган. Бюджетга ундириладиган ягона солиқ суммасини аниқланг.

№9. Экспорт билан шуғулланувчи ягона солиқ тўлови тўловчи кичик корхона қуйидаги фаолият турлари билан шуғулланади: савдо ва умумий овқатланиш, мол – мулкни молявий ижарага бериш, воситачилик. Шу олиб бораётган фаолиятлари бўйича корхона қуйидаги кўрсаткичларга эга:

1. Асосий фаолиятдан тушган ялпи тушум 38 млн. сўм. Шундан:
 - а. Савдо корхонасининг ялпи тушуми 13 млн. Сўм
 - б. Умумий овқатланиш корхонасининг тушуми 2 млн. Сўм

г. Текинга олинган мол – мулк 2500 млн. Сўм

д. Курилиш ишларидан олинган даромад-1250 млн. Сўм

Е. Асосий воситалар чиқиб кетишидан тушган тушум 1320 минг. Сўм

Ж. Беғараз молиявий ёрдам (ЎзР ВМ қарори билан) 3 млн. Сўм.

З. Олинган грантлар 1 млн. Сўм

К. Дивидентлар 845 минг сўм.

Юқорида берилган кўрсаткичлардан фойдаланган ҳолда:

1. Корхонанинг фаолият турлари бўйича ва асосий фаолияти бўйича ягона солиқ тўлови базасини аниқланг

2. Фаолият турлари бўйича ягона солиқ тўлови суммасини аниқланг

Ягона солиқ тўлови ҳисоб-китоби

Кўрсаткичлар	Сатр коди	Жами	шу жумладан, ягона солиқ тўлови тўловчиси тўғрисида маълумотда кўрса-тилган фаолият тури бўйича (01-варақ)					
			асосий фаоли- ят тури - 1	2	3	4	5	6
Товар (иш, хизмат)ларни реализация қилишдан соф тушум	010							
Фаолият турлари бўйича тушумнинг товар (иш, хизмат)ларни реализация қилишдан жами тушумдаги салмоғи, %да	020	100						
Бошқа даромадлар (Ягона солиқ тўлови ҳисоб-китоби 1-иловасининг 010-сатри)	030			X	X	X	X	X
Солиққа тортиладиган ялпи тушум (010-сатр + 030-сатр)	040							
Имтиёзлар – жами (0501-сатр + 0502-сатр)	050							
шу жумладан:								
солиқ солиш объекти сифатида қаралмайдиган даромадлар (Ягона солиқ тўлови ҳисоб-китоби 2-иловасининг 010- сатри)	0501			X	X	X	X	X
солиқ солинадиган ялпи тушумни камайтириш (Ягона солиқ тўлови ҳисоб-китоби 3- иловасининг 010-сатри)	0502							
Солиққа солинадиган база – жами (040-сатр – 050-сатр)	060							
шу жумладан ҳисобланган:								
пластик карточкалар қўлланиб кўрсатилган хизматлар хажмидан олинган тушумдан (Ягона солиқ тўлови ҳисоб-китоби 5-иловасининг 030-сатри х 060-сатр)	0601							
0601-сатр бўйича олинган тушум чегирилган ҳолдаги тушумдан (060-сатр – 0601-сатр)	0602							
Ягона солиқ тўловининг белгиланган ставкаси	070	X						
Ягона солиқ тўловининг тузатилган ставкаси:	080	X						

экспорт қилувчи корхоналар учун экспорт улушига нисбатан,%да (Ягона солиқ тўлови ҳисоб-китоби 6-иловасининг 060-сатри)	0801	X						
хизмат кўрсатиш соҳаси корхоналари учун пластик карточкалар қўлланиб тўланган кўрсатилган хизматлар ҳажмидан олинган тушумга нисбатан, %да [0801-сатр – (0801-сатр x 10%)]	0802	X						
Ягона солиқ тўлови суммаси – жами(0901-сатр + 0902-сатр)	090							
шу жумладан ҳисобланган:								
0601-сатрда кўрсатилган тушумдан (0601-сатр x 0802-сатр)	0901							
0602-сатрда кўрсатилган тушумдан (0602-сатр x 0801-сатр)	0902							
Бюджетга тўланадиган қўшилган қиймат солиғи суммаси (Қўшилган қиймат солиғи ҳисоб-китобининг 030-сатри)	100		X	X	X	X	X	X
Ягона солиқ тўлови суммасини камайтирадиган қўшилган қиймат солиғи суммаси(100-сатр, бироқ 090-сатр x 50 фоиздан кўп эмас)	110		X	X	X	X	X	X
Ҳисоб-китоб бўйича ҳисобланган ягона солиқ тўлови суммаси (090-сатр – 110-сатр)	120		X	X	X	X	X	X
Ўзбекистон ёшларининг «Камолот» ижтимоий ҳаракатини ривожлантириш жамғармасига чегирилган ҳолдаги ягона солиқ тўлови суммаси [120-сатр – (120-сатр x 5%)]	130		X	X	X	X	X	X
Аввалги давр учун ҳисоб-китоб бўйича ягона солиқ тўловининг ҳисобланган суммаси (130-сатр)	140		X	X	X	X	X	X
Умумбелгиланган солиқлар бўйича қайта ҳисоб-китоб қилишдаги қўшимча тўланадиган ягона солиқ тўлови	150		X	X	X	X	X	X
Ўзбекистон ёшларининг «Камолот» ижтимоий ҳаракатини ривожлантириш жамғармасига ўтказиладиган ягона солиқ тўлови суммаси [(120-сатр – (140-сатр / 95%)) x 5%]	160		X	X	X	X	X	X

Изоҳ: 1. 070-сатр амалга ошириладиган фаолият турига қараб ягона солиқ тўлови ставкаси кўрсатилади. 2. Қўшилган қиймат солиғи тўловчиси бўлмаган юридик шахслар 100 ва 110-сатрларга «0» қўяди. 3. 130 ва 160-сатрлар Ўзбекистон ёшларининг «Камолот» ижтимоий ҳаракатини ривожлантириш жамғармаси маҳаллий бўлимлари билан ўзаро қўллаб-қувватлаш тўғрисида шартномалар тузган солиқ тўловчилар (савдо ва умумий овқатланиш корхоналари, хусусий амалиёт билан шуғулланувчи нотариуслар, лотереялар ташкил қилиш бўйича фаолиятни амалга ошириш доирасидаги юридик шахслар бундан мустасно) томонидан тўлдирилади.

илова №1

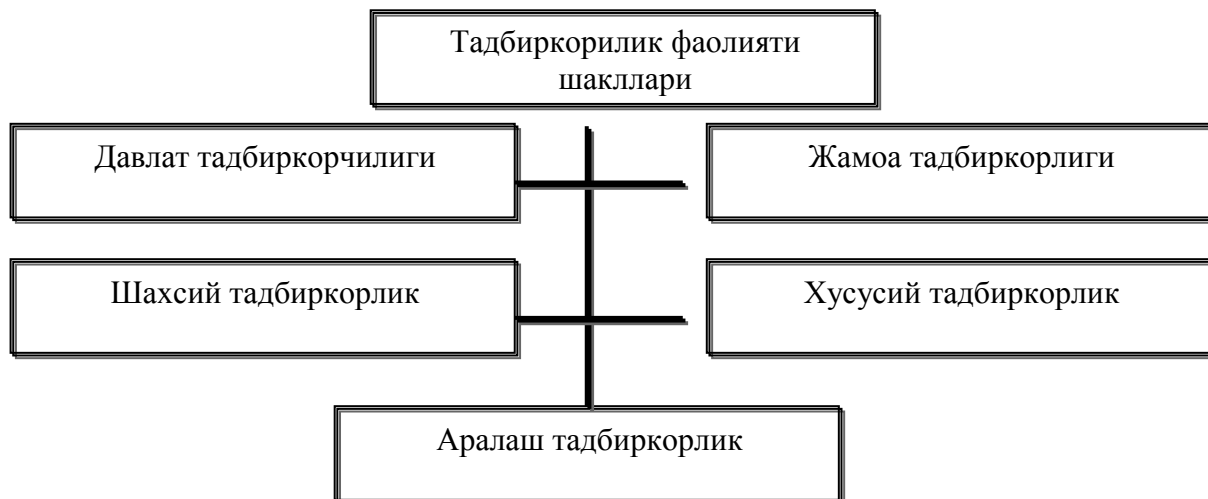
Бошқа даромадлар

Кўрсаткич	Сатр коди	Сумма
Бошқа даромадлар – жами (020 – 190-сатрлар суммаси)	010	
шу жумладан:		
солиқ тўловчининг асосий воситалар ва бошқа мол-мулкни чиқиб кетишидан оладиган даромадлар	020	
мол-мулкни оператив ижарага беришдан олинадиган даромадлар	030	
асосий воситалар ва номоддий активларни молиявий ижарага беришдан олинадиган даромадлар	040	
бошқа шахслардан текинга олинган мол-мулк, мулкый ҳуқуқлар, шунингдек ишлар ва хизматлар	050	
инвентаризация натижасида аниқланган ортиқча товар-моддий захиралар ҳамда бошқа мол-мулк қиймати тариқасидаги даромадлар	060	
ҳисобот йилида аниқланган ўтган йиллардаги даромадлар	070	
мажбуриятларни ҳисобдан чиқаришдан олинадиган даромадлар	080	
талаблардан ўзганинг фойдасига воз кечиш шартномаси бўйича олинган даромадлар	090	
жами даромаддан илгари чегириб ташланган ҳаражатлар ёки зарарларнинг ўрнини қоплаш тарзида олинган даромадлар	100	
хизмат кўрсатувчи хўжаликлардан олинадиган даромадалар	110	
биргаликдаги фаолиятда иштирок этишдан олинадиган даромадлар	120	
ундириб олинган ёки қарздор томонидан тан олинган жарималар ва пеня	130	
валюта ҳисобварақлари бўйича курсдаги ижобий фарқ	140	
чет эл валютасидаги операциялар бўйича олинган даромадлар	150	
дивидендлар	160	
процентлар	170	
роялти	180	
товарларни (ишларни, хизматларни) ишлаб чиқариш ва реализация қилиш билан бевосита боғлиқ бўлмаган операциялардан олинадиган бошқа даромадлар – жами	190	
шу жумладан:	1901	

Солиқ солиш объекти сифатида қаралмайдиган даромадлар

Солиқ солиш объекти сифатида қаралмайдиган даромадлар рўйхати	Сатр коди	Сумма
Солиқ солиш объекти сифатида қаралмайдиган даромадлар - жами (020 - 060-сатрлар йиғиндиси)	010	
шу жумладан:		
бюджетдан берилган субсидиялар	020	
текин олинган маблағлар (мол-мулк ёки мулкый ҳуқуқлар), ишлар ва хизматлар, агар маблағларни (мол-мулкни ёки мулкый ҳуқуқларни) ўтказиш, ишлар бажариш, хизматлар кўрсатиш Ўзбекистон Республикаси Президенти ёки Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори асосида амалга оширилган бўлса	030	
суғурта шартномалари бўйича суғурта товони (суғурта суммаси) тариқасида олинган маблағлар	040	
телекоммуникациялар тармоқларида тезкор-кидирув тадбирлари	050	

тизимининг текин олинган техник воситалари, шунингдек мазкур воситалардан фойдаланишга ва уларга хизмат кўрсатишга доир хизматлар		
ихтиёрий тугатилаётган тадбиркорлик субъектининг муассисларидан (иштирокчиларидан) унинг мажбуриятларини бажариш учун олинган маблағлар	060	

МУАММОЛАР

1-муаммо. Нима деб ўйлайсиз, нима учун тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланувчи жисмоний шахслардан даромадидан даромад солиғи эмас балки фаолият турига қараб қатъий ставкаларда солиққа тортилмоқда?

Кичик муаммолар:

1. Тадбиркор фаолиятининг қандай турлари мавжуд?
2. Даромад солиғи ва Қатъий белгиланган солиқнинг фарқи?

2-муаммо. Тадбиркорлик фаолияти учун қатъий белгиланган солиқнинг солиқ солиш объекти ва базаси қандай аниқланади?

Кичик муаммолар:

1. Хусусий тадбиркорлар даромадидан солиқ тўлашлари мумкинми?
2. Тадбиркорлик фаолияти бўйича қилган харажатлари солиқ базасидан чегириладими?

Масала 10. Ягона ер солиғини тўловчи қишлоқ хўжалиги корхонаси қуйидаги кўрсаткичларга эга. Ягона ер солиғининг суммасини аниқланг

Жорий солиқ даврининг 1 январдаги ҳолати бўйича ягона ер солиғи ҳисоб-китоби

Кўрсаткичлар	Сатр коди	Майдон, га	Ернинг норматив қиймати, минг сўм.		Сумма
			1 га учун	жами ер майдони учун (3-устун х 4-устун)	
1	2	3	4	5	6
Жами ер майдони, шу жумладан:	010	375			х
Экин ерлар:	011				х

суғориладиган	0111	180	256000		x
лалми	0112	50	3500		x
Боғлар:	012				x
суғориладиган	0121				x
лалми	0122	50	70000		x
Узумзорлар:	013	20	15000		x
суғориладиган	0131				x
лалми	0132				x
Бошқа кўп йиллик дарахтзорлар:	014				x
суғориладиган	0141				x
лалми	0142				x
Бўз ерлар:	015				x
суғориладиган	0151				x
лалми	0152				x
Пичанзор ва яйловлар:	016				x
суғориладиган	0161				x
суғорилмайдиган	0162				x
Ижтимоий иморатлар ва ҳовлилар	017	50	150000		x
Жами солиқ солинмайдиган ерлар - мазкур Ҳисоб-китоб иловасининг 010-сатри	020				x
Солиқ солинадиган база(010-сатр 020-сатр)	030				x
Ягона ер солиғи учун белгиланган ставкаси, %	040	x	x	x	
Солиқ даври учун тўланадиган солиқ суммаси, шу жумладан, тўлаш муддатлари бўйича: (5-устун 030-сатр x 040-сатр)	050	x	x	x	
1 июлгача (20%)	0501	x	x	x	
1 сентябргача (30%)	0502	x	x	x	
1 декабргача (солиқнинг қолган миқдори)	0503	x	x	x	

Солиқ солинмайдиган ерлар

Солиқ солинмайдиган ерлари	Сатр коди	Майдон, га	Ернинг норматив қиймати, минг сўм	
			1 га учун	Жами майдон учун
Солиқ солинмайдиган ерлар(020-сатр + 030-сатр)	010			
Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексига асосан - жами	020			
шу жумладан:				
Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга асосан - солиқ олинмайдиган ерлар жами:	030	25	140000	
шу жумладан:				

5.2-мавзу. Қатъий белгиланган солиқ**Режа**

1. Қатъий белгиланган солиқни тўловчилари, фаолиятнинг айрим турларини амалга оширувчи юридик шахслар ва якка тартибдаги тадбиркорлар томонидан қатъий белгиланган солиқни қўллашнинг ўзига хос хусусиятлари.
2. Фаолиятнинг айрим турларини амалга оширувчи юридик шахслар ва якка тартибдаги тадбиркорлар томонидан қатъий белгиланган солиқни ҳисоблаб чиқариш ҳамда тўлаш тартиби, якка тартибдаги тадбиркорлар томонидан қатъий белгиланган солиқни қўллашнинг ўзига хос хусусиятлари,
3. савдо фаолиятини амалга оширувчи якка тартибдаги тадбиркорлар томонидан қатъий белгиланган солиқни қўллашнинг ўзига хос хусусиятлари, қатъий белгиланган солиқни якка тартибдаги тадбиркорлар томонидан ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби.

2-жадвал

Юридик шахс мақомисиз Тадбиркорлик фаолияти билан шугулланувчи жисмоний шахслардан олинadиган қатъий белгиланган солиқ ставкалари.

Фаолият тури	Физик кўрсаткич бирлигига хар ойда қатъий белгиланган солиқ ставкаси (энг кам иш ҳақининг каррали миқдорларда)		
	Тошкент шаҳри	Нукус ш. ва вилоятлардаги шаҳарлар	Туманлар шу жумладан қишлоқ жойлари
Чакана савдо:			
Озиқ овкатлар	9,0	6,0	3,0
Қишлоқ хужалиги маҳсулотлари	5,0	4,0	2,0
Нооziқ овкат маҳсулотлари	10,0	6,5	3,0
газетаи, журнал ва и китоб маҳсулоти	5,0	3,0	2,0
Аралаш маҳсулотлар	10,0	6,5	3,0
Маиший хизмат (қуйидагилардан ташкари)	3,5	1,5	0,5
Саргарошхоналар ва бош қа шунга ўхшаш зхизматлар	4,0	2,0	1,0
Хусусий ишлаб чиқарилган маҳсулолар ва алоҳида ажратилган жойда миллий маҳсулоларни сотиш давлат томонидан курсатилган жойда	2,0	1,5	1,0
ПБошқа фаолият турлари	2,0	1,5	1,0
Автомобилда юк ташиш хизмат курсатиш			
Юк хажми 3 тонн	2,0		
Юк хажми 8 тонн	3,0		
Юк хажми 8 тонн	4,0		

Якка тартибдаги тадбиркор учун қатъий белгиланган солиқ ҳисоб-китоби

Фаолият тури	Физик кўрсаткичлар		Қатъий белгиланган солиқ ставкаси (энг кам иш ҳақи нисбатан карра миқдорда)	Энг кам иш ҳақи миқдори	Бюджетга тўланадиган қатъий белгиланган солиқ суммаси (3-уст. х 4-уст. х 5-уст.)
	Ўлчов бирлиги	жиҳозланган жойлар сони (бирлиги), эгалланган майдон			
1	2	3	4	5	6

5-Мавзу. Қўшилган қиймат солиғи**Режа**

1. Ўзбекистонда қўшилган қиймат солиғи жорий қилинишининг иқтисодий сабаблари ва аҳамияти. Қўшилган қиймат солиғининг ривожланиш босқичлари.
2. Қўшилган қиймат солиғи тўловчилари таркиби.
3. Қўшилган қиймат солиғининг солиқ солиш объекти ва солиқ солинадиган база. Солиқ объектининг таркиби: товарлар (ишлар, хизматлар)нинг сотилиши бўйича айланмалари; товарларнинг импорти. Солиқ солинадиган айланма таркиби: товарнинг реализацияси бўйича айланма; ишларнинг реализацияси бўйича айланма; хизматларнинг реализацияси бўйича айланма. Солиқ солинадиган айланмани аниқлаш. Солиқ солинадиган айланмани тўғрилаш. Солиқ солинадиган айланма миқдорига киритилмайдиган айланмалар.
4. Қўшилган қиймат солиғи ставкалари. Нол даражали ставка бўйича солиқ солиш.
5. Қўшилган қиймат солиғи бўйича имтиёзлар. Солиқ бўйича имтиёзлар таркиби: молиявий хизматлар кўрсатишлар билан боғлиқ имтиёзлар; ижтимоий йўналишдаги имтиёзлар; бож, йиғимлар ва лицензия тўловлари ундириладиган хизматлар бўйича имтиёзлар; давлат томонидан катта аҳамиятга эга бўлган йўналиш бўйича фаолият ва соҳа турларига берилган имтиёзлар.

Ўқув топшириқлари**1-гуруҳ**

1. Қўшилган қиймат, қўшилган қиймат солиғи, солиқ ставкалари, солиқ имтиёзлари, ҳисобварақ-фактура, давлат бюджети даромадлари тушунчаларига таъриф беринг ва уларни ўзаро боғлиқлигини тушунтиринг.

2. Қўшилган қиймат солиғини ундириш усулларини тавсифлаш.

3. масала Корхона келишилган нархларда ҚҚС билан 125 м.с; маҳсулот реализация килди. Маҳсулотнинг таннархи 135 минг сум. Бюджетга туланадиган ҚҚС суммасини аниқланг (изохланг).

2-гуруҳ

1. Қўшилган қиймат солиғининг солиқ солиш объекти ва солиқ солинадиган базани тавсифлаш ва уларнинг ўзаро боғлиқлигини кўрсатиб беринг.

2. Қўшилган қиймат солиғи тўловчилари таркибини тушунтириш.

3. масала Корхона январ ойида 230 м.с. маҳсулот реализация килди. (ҚҚС билан). Сотилган маҳсулотнинг ҚҚС суммасини аниқланг.

3-гуруҳ

1. Қўшилган қиймат солиғи ставкалари ва қўшилган қиймат солиғи бўйича имтиёзларини тушунтиринг ?

2. Ҳисобварақ-фактура ва уни тўлдириш тартиби қандай?

3. масала. Корхона қолдиқ қиймати 150 м.с.га тенг бўлган станокни 250 м.с. га реализация қилди. ҚҚС суммасини аниқланг.

4-гуруҳ

1. Қўшилган қиймат солиғининг давлат бюджети даромадларини шакллантиришида тутган ўрни.

2. Қўшилган қиймат солиғини ундириш усуллари ва қўшилган қиймат солиғини тўлаш муддатларини тушунтиринг

3. масала Корхона қолдиқ қиймати 150 м.с.га тенг бўлган станокни 175 м.с реализация қилди. ҚҚС суммасини аниқланг.

5 - гуруҳ

1. «Ҳисобварақ-фактура» тушунчасига тавсиф беринг.

2. Ўзбекистонда қўшилган қиймат солиғи жорий қилинишининг иқтисодий сабаблари ва қўшилган қиймат солиғининг ривожланиш босқичларини тушунтиринг.

3. масала Экспортга 900 м, с. маҳсулот реализация килинди. Келиб тушган счет фактуралар бўйича ҚҚС суммаси 150,0 м. с. Реализация килинган маҳсулот бўйича ҚҚС суммаси ва

бюджетга кучириладиган солиқ суммасини аниқланг.

Гуруҳ ишларини баҳолаш жадвали

Ҳар бир гуруҳ бошқа гуруҳ тақдимотини баҳолайди, мезонлар бўйича баллар йиғилади (ҳар бир мезон бўйича максимал 3 балл)

Гуруҳ	Жавобнинг лўнда ва аниқлиги	Кўргазмалилиги	Тақдимотнинг қисқалиги (регламент)	Қамрови (гуруҳ аъзоларининг фаоллиги)	Балларнинг умумий миқдори
1					
2					
3					
4					
5					

Якуний ҳисоб

Гуруҳ	1-савол	2-савол	3-савол	4-савол	Умумий баллар
1	-				
2		-			
3			-		
4				-	
Умумий баллар йиғиндиси					
Баҳо (умумий баллар йиғиндиси 4 га бўлинади)					

Баҳо: 2,2 -3 балл – «аъло». 1,2 - 2 балл – «яхши». 0,5 – 1,1 балл – «қониқарли». 0-0,5 балл – «қониқарсиз».

Қўшилган қиймат солиғининг ривожланиш босқичларини тушунтиринг.

Мисол Корхона куйидаги курсаткичларга эга:

1. Ҳарид қилинган хом ашё-6500

2. Жўнатилган товарлар қиймати-13200

ҚҚС суммасини аниқланг (минг сўм).

ёчилиши

Жами реализациядан ҚҚС- $3200 \cdot 20\% = 2640$

Тўланган ҚҚС- $6500 \cdot 20\% / 120 = 1083$

Бюджетга цўланадиган ҚҚС- $2640 - 1083 = 1557$

Масалалар:

11. Корхона ҳисобот даврида 200 м.с. маҳсулот реализация қилди (ҚҚСсиз). Солиққа тортиладиган оборот 170 м. с. Солиқдан озод этилган оборот 30 м. с. Шу давр мобайнида 35 м. с. ҳисоб варақ ҚҚС суммаси келиб тушди. Шу суммадан канчаси ҳисобга олинадиқ

12. Корхона ҳисоб даврида куйидаги кўрсаткичларга эга:

а) Амалда келиб тушган хом-ашё суммаси 7500 м. с. ҚҚС билан.

б) Солиққа тортиладиган, реализация қилинган маҳсулот қиймати 32000 м.с.

в) Ҳисобот даврида ҚҚСдан бюджетга тўланган аванс тўлови суммаси 1200 м.с;

г) Март ойида 15 м.с, брак маҳсулот қайтарилган. (Бу маҳсулот бўйича ҚҚС суммаси ҳисобга олинган).

Ҳисобот давридагн ҚҚС суммасини аниқланг.

13. Корхона 600 м.с.га 200 кг краска ҳарид қилди. Шундан (ҚҚС билан):

- 25 кг ёмон сифатли булгани учун қайтарилди.

- 50 кт боғчага берилди.
- 10 кг таъмирлашга ишлатилди,

ҚҚС суммасини аниқланг.

14. Корхона 12000 минг сўм маҳсулот ишлаб чикарди. Корхона куйидаги курсаткичларга эга: Хом-ашё - 400 минг сум.

Ярим тайёр маҳсулот – 250 минг сум.

Ҳисобга олинадиган ва бюджетга кучириладиган ҚҚС суммасини аниқланг.

15. Бюджетга тўланган ҚҚСни аниқланг:

Кўрсаткичлар	Темир рудани казиб чиқарувчи корхона	Темир ишлаб чиқарувчи корхона	Автомобил ишлаб чиқарувчи корхона
Сотиб олинган маҳсулот (ҚҚСиз)	2000000	4000000	6000000
Сотиб олишда тўланган ҚҚС суммаси			
Сотилган маҳсулот ҚҚС суммаси			
Бюджетга тўланган ҚҚС суммаси			

16. Биринчи масалада кўрсатилган кўрсаткичлардан фойдаланган холда бюджетга тўланадиган ҚҚСни аниқлаг. Маҳсулот реализацияси 8 млн. Асосий воситаларни сотишдан тушган тушум 980 минг сўм. (Асосий воситанинг бошланғич қиймати 2 млн. сўм, ҚҚС билан, колдик қиймати 300 минг сўм)

Ҳисобга олинадиган қўшилган қиймат солиғи суммаси ҳисоб-китоби

Кўрсаткичлар	Сатр коди	Ҳар бир оборотнинг реализация бўйича жами оборотдаги салмоғи*	Реализация бўйича оборот суммаси	ҚҚС
1	2	3	4	5
Товар (иш, хизмат)ларни реализация қилишдан соф тушум, жами (Молиявий натижалар тўғрисидаги ҳисобот - 2-сонли шаклнинг 010-сатри)	010	100%		x
шу жумладан:				x
20 фоизли ставка қўлланиладиган	0101			x
0 фоизли ставка қўлланиладиган (товарлар экспортидан ташқари)	0102			x
0 фоизли ставка қўлланиладиган товарлар экспорти:	0103	x	x	x
чет эл валютасида	01031	x		x
жўнатиш кунига ЎзР Марказий банки томонидан белгиланган курс бўйича миллий валютадаги эквивалентда	01032			x
валюта тушуми келиб тушиши (чет эл валютасида)	01033	x		x
келиб тушган чет эл валютасининг салмоғи (01033-сатр / 01031-сатр x 100)	01034		x	x
солиқ солинмайдиган тушум	0104			x
Ҳисобга олинадиган ҚҚС суммаси ҳисоб-китоби учун фойдаланиладиган олинган товарлар (ишлар, хизматлар) бўйича ҚҚС суммаси (1-иловининг 040-сатри)	020	x	x	

Олинган ва реализация бўйича оборотлар учун ишлатиладиган товарлар (ишлар, хизматлар) бўйича ҚҚС суммаси (алоҳида-алоҳида юритиладиган ҳисоб бўйича) (0301-сатр+0302-сатр+0303-сатр+0304-сатр)	030	x	x	
шу жумладан:		x	x	
20 фоизли ставка қўлланиладиган оборотлар учун	0301	x	x	
0 фоизли ставка қўлланиладиган (товарлар экспортидан ташқари) оборотлар учун	0302	x	x	
0 фоизли ставка қўлланиладиган товарларнинг чет эл валютасидаги экспорти учун	0303	x	x	
қўшилган қиймат солиғи солинмайдиган оборотлар учун	0304	x	x	
Олинган ва реализация бўйича оборотлар учун ишлатиладиган товарлар (ишлар, хизматлар) бўйича ҚҚС суммаси (мутаносиб усул бўйича) (020-сатр – 030-сатр)	040	x	x	
шу жумладан:		x	x	
20 фоизли ставка қўлланиладиган оборотлар учун (040-сатр x 0101-сатр)	0401	x	x	
0 фоизли ставка қўлланиладиган (товарлар экспортидан ташқари) оборотлар учун (040-сатр x 0102-сатр)	0402	x	x	
0 фоизли ставка қўлланиладиган товарларнинг чет эл валютасидаги экспорти учун (040-сатр x 01032-сатр)	0403	x	x	
Қўшилган қиймат солиғи солинмайдиган оборотлар учун (040-сатр x 0104-сатр)	0404	x	x	
Олинган товарлар (ишлар, хизматлар) бўйича ҳисобга олинмайдиган ҚҚС суммаси (0501-сатр + 0502-сатр + 05031-сатр)	050	x	x	
шу жумладан, реализация бўйича оборотлар учун:		x	x	
20 фоизли ставка қўлланиладиган оборотлар учун (0301-сатр + 0401-сатр)	0501	x	x	
0 фоизли ставка қўлланиладиган (товарлар экспортидан ташқари) оборотлар учун (0302-сатр + 0402-сатр)	0502	x	x	
0 фоизли ставка қўлланиладиган товарларнинг чет эл валютасидаги экспорти учун (0303-сатр + 0403-сатр)	0503	x	x	
шу жумладан, валюта тушуми келиб тушганлари бўйича (0503-сатр x 01034-сатрнинг 3-устуни / 100)	05031	x	x	
Валюта тушумининг тўлиқ келиб тушмаганлиги муносабати билан ҳисобга олинмайдиган ҚҚС суммаси (0503-сатр – 05031-сатр)	05032	x	x	
Ҳисобга олинмайдиган ҚҚС суммаси (020-сатр – 050-сатр = 0304-сатр + 0404-сатр + 05032-сатр)	060			

6-мавзу. Акциз солиғи.**Режа**

1. Акциз солиғи ва унинг солиқ тизимида тутган ўрни. Акциз солиғининг ўзига хос хусусиятлари. Акциз солиғини ундириш учун ишлаб чиқилган меъёрий ҳужжатлар.
2. Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ишлаб чиқарилган товарлар учун акциз солиғи. Акциз солиғи солиғи тўловчилар солиққа тортиш объекти ва солиқ солинадиган база.
3. Солиқ ставкалари ва уларнинг табақаланиш мезонлари. Ўзбекистон Республикасида ишлаб чиқарилган маҳсулотларига акциз солиғи ставкалари.
4. Ўзбекистон Республикасига импорт қилинадиган акцизости маҳсулотларига қўлланиладиган солиқ ставкалари. Акциз солиғини бўйича имтиёзлар. Импорт қилинадиган акцизости маҳсулотларидан солиқ ундириш тартиби
5. Акциз солиғини ҳисоблаш тартиби. Акциз солиғини ҳисобга олиш. Акциз солиғини тўлаш муддатлари.
6. Акциз маркалари ва уларни қўллаш тартиби. Акциз маркалари бўйича харажатларни ҳисобга олиш.

Ўқув топшириқлар**1-гурух.**

1. Саволга жавоб беринг.

Акциз солиғининг иқтисодий моҳияти ва солиқ тизимида тутган ўрни қандай?

Жадвални тўлдилинг.

Акциз солиғини тўловчилар ва солиқ солиш объектига нималар кирази?

Ҳолат	Нима ўзгаради?	Қандай ўзгаради?
		1 – эгри чизик ўнга чапга сурилади. 2 – эгри чизик бўйича ўзгаради. 3 – катталашади, қисқаради.
Бензинга акциз солиғининг 10%га ортиши		

ечиш кетма-кетлиги.

1. Ушбу ҳолат Акциз солиғини ҳисоблаш ва тўлаш тартибига қандай таъсир қилади.
2. Ўзгариш тавсифини аниқланг.
3. Жадвални тўлдилинг.

2-гурух.

1. Саволга жавоб беринг.

Акциз тўланадиган товарлар рўйхати ва Акциз солиғи ставкалари қандай белгиланади?

Жадвални тўлдилинг.

4. Акциз солиғини ҳисоблаш ва тўлаш тартиби қандай ?

Ҳолат	Нима ўзгаради?	Қандай ўзгаради?
		1 – эгри чизик ўнга, чапга сурилади. 2 – эгри чизик бўйича ўзгаради. 3 – катталашади, қисқаради.
Фоиз ставкасининг ўзгариши		

ечиш кетма-кетлиги.

1. Ушбу ҳолат Акциз солиғини ҳисоблаш ва тўлаш тартибига қандай таъсир қилади?
2. Ўзгариш тавсифини аниқланг.
3. Жадвални тўлдилинг.

3-гурӯҳ.

1. Саволга жавоб беринг.
2. Акциз солиғи бўйича солиқ солинадиган база ва солиқ солинадиган базага тузатиш киритиш?
3. Жадвални тўлдиринг.
4. Акциз тўланадиган товарларни Акциз маркалари билан тамғалаш қандай амалга оширилади?
- 5.

Ҳолат	Нима ўзгаради?	Қандай ўзгаради? 1 – эгри чизик ўнга, чапга сурилади. 2 – эгри чизик бўйича ўзгаради. 3 – катталашади, қисқаради.
Акциз солиғини ҳисоблаш ва тўлаш тартибининг ўзгариши		

ёчиши кетма-кетлиги.

1. Ушбу ҳолат Акциз солиғини ҳисоблаш ва тўлаш тартибига қандай таъсир қилади?
2. Ўзгариш тавсифини аниқланг.
3. Жадвални тўлдиринг.

Мисол.Қуйидаги маълумотларга асосан Акциз солиғини аниқланг (минг сўм)

1.Корхонанинг ҳисоб баҳоси-2200

2.Солиқ ставкаси-25 фоиз

ёчилиши

$2200 \cdot 25 / 100 = 550$ м.с.

Масалалар

№17. Алкаголли маҳсулот ишлаб чиқарувчи Акциз солиғини тўловчи корхона ҳисобот даврида қуйидаги миқдорда маҳсулот ишлаб чиқарди ва реализация қилди.

Маҳсулот	Миқдори Дал	1 дал Акциз ва ҚҚС(сиз)		Акциз солиғи суммаси	ҚҚС суммаси
		нархи м.с.	қиймат		
Ароқ	20	5000	1000000	1246000	249200
Коньяк	40	10000			
Вино	100	4000			
Этил спирти	50	2000			

20дал=200литр

$20 \cdot 5000 = 1000000$

Акциз солиғи суммаси= $20 \cdot 12300 = 246000$

Маҳсуло қиймати Акциз билан= $1000000 + 246000 = 1246000$

ҚҚС--- $1246000 \cdot 20\% = 249200$

Акциз солиғи суммаси ва ҚҚС суммасини аниқланг.

18. Корхона Акциз ли маҳсулот ишлаб чиқаради Акциз солиғи ставкаси 28%. ҚҚС ва Акциз солиғисиз товарнинг нархи 125 м.с. Акциз солиғи суммаси ва ҚҚС суммасини аниқланг.

№19. Қуйидаги Акциз ли товарлар Акциз солиғи суммасини аниқланг: (минг . сўм)

Товар	Ўлчов бирлиги	миқдори	нархи	етказиб бериш қиймати	Акциз		ҚҚС		ҚҚС ҳисобга олган ҳолда
					Ставка	Сумма	Ставка	Сумма	
1.Заргарлик буюми	дона	10000	300.0						
2.Ошхон	комплекс	25	8500						
3. Ароқ	дал	32	0						
4. Вино	дал	10	1800						
			3000						

Мавзу7. Юридик шахслардан олинадиган мол-мулк солиғи

Режа

1. Ўзбекистон Республикаси солиқ тизимида мол-мулк солиғининг жорий этилиши ва унинг иқтисодий моҳияти. Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқни ундиришнинг ҳуқуқий асослари. Солиққа тортиш мақсадида мол-мулк тушунчаси
2. Мол-мулк солиғи тўловчилари таркиби. Мол-мулк бўйича солиққа тортиладиган объект ва солиқ солинадиган база.
3. Солиққа тортиладиган мол-мулк бўйича ўртача қолдиқ қийматни аниқлаш услубияти.
4. Белгиланган муддатда ишга туширилмаган асбоб-ускуналар учун мол-мулк солиғини ҳисоблаш. Мамлакатимизда ишлаб чиқарилган ва импорт қилинган ускуналарни этказиб бериш ва монтаж қилиш жадвали бўйича муддатлар. Тугалланмаган қурилиш объектларига мол-мулк солиғини ҳисоблаш. Қурилишнинг белгиланган муддатини аниқлаш жараёни.
5. Солиқ ставкалари ва уларнинг табақаланиши.
6. Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ бўйича имтиёзлар. Солиқ имтиёзлари таркиби: мол-мулкига солиқ солинмайдиган юридик шахслар; мол-мулкларга муддат бўйича тақдим этилган солиқ имтиёзлари.
7. Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқни ҳисоблаш ва тўлаш муддатлари.

Мавзу бўйича назорат саволлари

Саволлар	Жавоблар
1. Ўзбекистон Республикаси солиқ тизимида мол-мулк солиғини тутган ўрни ва ўзига хос хусусиятлари нималардан иборат?	
2. Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқни ундиришни қандай усуллари мавжуд?	
3. Солиққа тортиш мақсадида мол-мулк тушунчаси ва мол-мулк солиғи тўловчилари таркиби тушунтириб беринг?	
4. Мол-мулк бўйича солиққа тортиладиган объект ва солиқ солинадиган базага нималар киради?	
5. Юридик шахсларнинг мол- мулкига солинадиган солиқ ставкаларини белгилаш тартиби қандай амалга оширилади?	
6. Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ бўйича қандай солиқ имтиёзлари мавжуд?	
7.Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқни ҳисоблаш ва бюджетга ўтказиш тартиби қандай?	

1-илова

Б./ Б. /Б техникасини қўллаш қоидалари

№	Мавзу саволи	Биламан	Билишни хоҳлайман	Билдим
1	2	3	4	5
1.	Солиқ тўловчилар			
2.	Солиқ солиш объекти			
3.	Солиқ солинадиган база			
4.	Имтиёзлар			
5.	Солиқ даври			
6.	Ҳисобот даври			
7.	Амортизация			
9.	Солиқни тўлаш тартиби			
10.	Асосий воситалар			
11.	Номоддий активлар			
12.	Тугалланмаган қурилиш объектлари			
13.	Норезидентлар			
14.	Нотижорат ташкилотлар			
15.	Резидентлар			
16.	Доимий муассаса			
17.	Мол-мулк			
18.	Юридик шахслар			

Масалалар:

20. Корхонада 1 январга асосий фондлар колдиғи қиймати бўлмаган. январ ойида 830 минг сум компьютер сотиб олинган. 25 мартдан эса 330 минг сум принтер сотиб олинди. 2015йил учун Корхонанинг мол-мулк солиғи сумасини аниқланг. Амортизация меъёри 20 %.

21. Нотижорат фаолияти билан шуғулланувчи маданият корхонаси. Тадбиркорлик фаолиятида 3,5 млн. сум даромад олди. Шу даврда маданият корхонасига 2,0 млн. сум дотация берилган эди. Корхонанинг асосий фондларининг колдик қиймати 825 м.с. Корхонанинг мол- мулк солиғини аниқланг.

23. Экспорт билан шуғулланувчи корхона ҳисобот даврида 800 млн. сум маҳсулот ишлаб чикарди. Шундан 35 млн. сумлик маҳсулот экспорт килинди. Корхона асосий фондларининг ўртача йиллик колдик қиймати 1 январга 400 м.с.

24. Тадбиркорлик (ишлаб чикариш) билан шуғулланувчи корхона 500 м.с.лик маҳсулот (балиқ маҳсулоти) ишлаб чикарди. Шундан 30% экспортга жунатилди.

Корхонанинг асосий фондларнинг колдик қиймати. 1,420 м.с. Корхонанинг балансида колдик қиймати 340,0 м.с. тенг бўлган балиқ ушлайдиган, уни саклайдиган асосий воситалари мавжуд.

Корхонанинг мол - мулк солиғини ҳисобланг.

25. Қуйидаги кўрсаткичлардан фойдаланган холда мол-мулк солиғини аниқланг (млн.сум).

Кўрсаткичлар	Вариант		
	I	II	III
Реализация қилинган маҳсулот ҳажми	795,0	890,0	1250,0
Асосий фондларнинг бошлаиғич қиймати	420,0	350,0	580,0
Амортизация меъёри.	20%	20%	20%
Ў”спортга жунатилган маҳсулот	380,0	220,0	400,0
Солиқ объекти	X	X	X
Солиқ суммаси	X	X	X

26. Амортизация меъёрларидан фойдаланган ҳолда 2015 йил 1 январ учун асосий воситаларнинг қолдиқ қийматини ва мол – мулк солиғини аниқланг.

1. Асосий воситалар	Ишга тушурилган, сотиб олинган муддати	Бошланғич қиймати
1. Бино ва иншоот	Январ 2014 йил	20 млн. сўм
2. Юк ташувчи Транспорт воситаси	Март 2014 йил	15 млн. сўм
3. Компютер	Феврал 2014 йил	1200 минг сўм

Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ ҳисоб-китоби

Кўрсаткичлар	Сатр коди	Сумма
Асосий воситалар, шу билан биргаликда молиявий ижара (лизинг) шартномаси бўйича олинган асосий воситаларнинг ва солиқ солинадиган номоддий активларнинг ўртача йиллик қолдиқ қиймати - <i>Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ ҳисоб-китобига 1-илованинг 070-сатри</i>	010	
Солиқ солинадиган базанинг камайтирилиши - <i>Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ ҳисоб-китобига 4-илованинг 010-сатри</i>	020	
Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқни ҳисоблаш учун солиқ солинадиган база (010-сатр – 020-сатр)	030	
Белгиланган солиқ ставкаси, %	040	
Тузатилган ставка, % - <i>Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ ҳисоб-китобига 6-илованинг 060-сатри</i>	050	
Солиқ суммаси (030-сатр х 040-катр, ёки 050-сатр)	060	
Норматив муддатда тугалланмаган қурилиш объектининг ўртача йиллик қиймати – <i>Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ ҳисоб-китобига 1-илованинг 080-сатри</i>	070	
Солиқ ставкаси, %да	080	
Солиқ суммаси (070-сатр х 080-сатр)	090	
Белгиланган муддатда ишга туширилмаган ускунанинг ўртача йиллик қиймати – <i>Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ ҳисоб-китобига 1-илованинг 090-сатри</i>	100	
Солиқ ставкаси, %да	110	
Солиқ суммаси (100-сатр х 110-сатр)	120	
Бюджетга тўланадиган юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ суммаси (060-сатр + 090-сатр + 120-сатр)	130	
Ўтган ҳисобот даври учун ҳисоб-китоб бўйича ҳисобланган юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ суммаси	140	
Қўшимча тўлашга	150	
Камайтиришга	160	

Илова 1

Солиқ солинадиган объектларнинг ўртача йиллик қолдиқ қиймати (ўртача йиллик қиймати) ҳисоб-китоби

Кўрсаткичлар	Охирги кун ҳолатига:																
	Январ	феврал	март	1-чорак учун (3-уст+ 4-уст + 5-уст) / 12	апрел	май	июн	1-ярим йиллик (3-уст + 4-уст + 5-уст + 7-уст + 8-уст + 9-уст)/12	июл	август	сентябр	9 ойлик ўртача (3-уст + 4-уст + 5-уст + 7-уст + 8-уст + 9-уст + 11-уст + 12-уст + 13-уст) / 12	октябр	ноябр	декабр	Ўртача йиллик (қолдик) қиймат 3-уст + 4-уст + 16-уст + 17-уст) / 12	
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
Асосий воситалар:																	
Бошланғич (тиклаш) қиймати - Бухгалтерия балансининг 010-сатри				x				x				x				x	
Ескириш суммаси – Бухгалтерия балансининг 011-сатри				x				x				x				x	
Қолдик (баланс) қиймати (010-сатр – 020-сатр)																	
Номоддий активлар:																	
Бошланғич қиймати - Бухгалтерия балансининг 020-сатри				x				x				x				x	
Амортизация суммаси- Бухгалтерия балансининг 021-сатри				x				x				x				x	
Қолдик (баланс) қиймати (040-сатр – 050-сатр)																	
Асосий воситалар ва номоддий активларнинг қолдик қиймати - жами (030-сатр + 060-сатр)																	

Норматив муддатда ишга туширилмаган, қурилиши тугалланмаган объектнинг қиймати — Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ ҳисоб-китобига 2-илова																	
Белгиланган муддатда ишга туширилмаган ускунанинг қиймати — Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ ҳисоб-китобига 3-илова																	

4-илова

Солиқ солинмайдиган мол-мулк рўйхати

Солиқ солинмайдиган мол-мулк	Сатр коди	Мол-мулк-нинг ўртача йиллик қолдиқ қиймати
Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ бўйича солиқ солинадиган базанинг камайтирилиши (020-сатр + 030-сатр)	010	
Ўзбекистон Республикасининг Солиқ кодексига мувофиқ жами:	020	
уй-жой коммунал хўжалиги объектлари	0201	
ижтимоий-маданий соҳа объектлари	0202	
юридик шахсларнинг маданият муассасалари, мактабгача ва умумтаълим ўқув муассасалари эҳтиёжлари учун фойдаланиладиган мол-мулки	0203	
қишлоқ хўжалиги (ўсимликшунослик, чорвачилик, балиқчилик) махсулотларини етиштириш ва сақлаш учун фойдаланиладиган қишлоқ хўжалиги корхоналари балансида бўлган мол-мулк	0204	
суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари объектлари	0205	
алоқа йўлдошлари	0206	
табиатни муҳофаза қилиш ва санитария-тозалаш мақсадлари, ёнғин хавфсизлиги учун фойдаланиладиган объектларнинг	0207	
умумий фойдаланишдаги темир йўллар ва автомобиль йўллари, магистрал трубопроводлар, алоқа ва электр узатиш линиялари, шунингдек ушбу объектларнинг ажралмас технологик қисми бўлган иншоотлар	0208	
консервация қилиниши тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори қабул қилинган ишлаб чиқариш асосий воситалари	0209	

лизингга олинган мол-мулк, лизинг шартномаси амал қиладиган муддатга	02010	
солиқ тўловчининг балансида бўлган ва тадбиркорлик фаолиятида фойдаланилмайдиган фуқаро муҳофазаси ва сафарбарлик аҳамиятига молик объектлар	02011	
шаҳар ва шаҳар атрофидаги йўналишларда йўловчилар ташийдиган шаҳар йўловчилар транспорти ташкилотларининг транспорт воситалари (автобуслар, трамвайлар, троллейбуслар, метрополитен поездлари)	02012	
тузилган шартномаларга мувофиқ юридик шахснинг буюртмаси бўйича ишларни бажариш учун касаначиларга бепул фойдаланишга берилган асбоб-ускуналар (фойдаланиш даврига)	02013	
телекоммуникациялар тармоқларида тезкор-қидирув тадбирлари тизими техник воситалари	02014	
ишлаб чиқаришга янги жорий этилган янги технологик жихозлар, беш йил муддатга	02015	
Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга асосан солиққа тортиладиган базанинг камайиши - жами	030	
шу жумладан:		
Маҳаллийлаштирилган маҳсулотларни ишлаб чиқариш учун фойдаланиладиган асосий ишлаб чиқариш воситалари <i>Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ ҳисоб-китобида 5-илованинг 070-сатри</i> (Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2009 йил 27 январдаги ПҚ-1048-сон қарорининг 3-банди)	0301	

8-мавзу. Жисмоний шахслардан олинадиган мол-мулк солиғи Режа

1. Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ ва унинг аҳамияти. Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ бўйича ишлаб чиқилган меъёрий ҳужжатлар.
2. Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқни тўловчилари таркиби. Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ объекти ва солиқ солинадиган база. Солиқ солинадиган мол-мулклар таркиби.
3. Мол-мулк солиғининг ставкалари ва унинг табақалаштирилиши.
4. Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ бўйича имтиёзлар. Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқни ундириш тартиби. Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқни тўлаш муддатлари.
5. Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқни ундиришдаги муаммолар ва уларни бартараф этиш масалалари

1-илова

Ўқув материаллари

Эксперт варағи 1.

Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқнинг маҳаллий бюджет даромадларини шакллантиришдаги тутган ўрни ва аҳамияти.

1. Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқнинг солиқ тизимида тутган ўрнига таъриф беринг.
2. Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқни иқтисодий моҳиятига қараб ажратинг.
3. Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ маҳаллий бюджет даромадларини қанча фоизини ташкил этишини аниқланг?

Эксперт варағи 2.

Жисмоний шахслардан ундириладиган мол-мулк солиғи объекти ва солиқ ставкаси.

1. Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқнинг солиқ солиш объектига нималар киришини кўрсатинг.
2. Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ ставкасига таъриф беринг.

Эксперт варағи 3.**Жисмоний шахслардан ундириладиган мол-мулк солиғи имтиёзлари.**

1. Қайси жисмоний шахсларнинг жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқни тўлашдан озод этилганлигини аниқланг.
2. Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ бўйича имтиёзга эга бўлиш ҳуқуқига таъриф беринг.
3. Олинган натижага умумий таъриф беринг.

Эксперт варағи 4.**Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқни ҳисоблаш ва бюджетга тўлаш тартиби.**

1. Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ ким томондан ҳисобланишини аниқланг.
2. Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқни ҳисоблашда маълумотлар кимлар томонидан берилишига таъриф беринг.
3. Меросхўр жисмоний шахслар мол-мулк солиғини қандай тартибда тўлашини аниқланг.
4. Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқни бюджетга ўтказиш тартибини аниқланг.

2-илова**Кўрсаткичлар ва баҳолаш мезонлари.**

Гур ух	Саволни маъноси (тўлиқлиги, аниқ очиб берилганлиги)	Натижа (ўрни очиб берилган, категорияси аниқланган)	Гуруҳнинг фаоллиги (қўшимча қилиш, саволлар бериш, жавоблар)	Баллар	
	(1,2)	(1,2)	(0,6)	(3,0)	
1					
2					
3					
4					

Бажарилган топшириқни натижалари: кўрсаткичлари ва мезонлари

Гру ппа	Жавобни аниқлиги, тўлиқлиги (1,0)				Кургазмалиги га (0,5)				Группадаги хар бир қатнашувчин и фаоллигига (0,5)				Балларни умумийси	Умумий бални 3га бўлиганли ги	Группанинг умумий баҳоси
	1	2	3	4	1	2	3		1	2	3	4	6,0	2,0	
1															
2															
3															
4															

Индивидуал баҳоси тест учун жавоб баҳоси билан барабар (1 балл) ва группаларни баҳоси (2 балл). Умумий амалий машғулот учун максимум баҳо – 3балл: 2,2 – 3 баллгача «аъло»; 1,2 - 2 баллгача «яхши»; 0,5 – 1,1 баллгача «қониқарли»; 0 – 0,5 баллгача «ёмон».

9-Мавзу.Юридик шахслардан ундириладиган ер солиғи**Режа**

1. Ер солиғи жорий этилишининг асосий сабаблари. Ўзбекистон Республикасида ер фонди ва уларнинг тоифаларга бўлиниши. Ерларни ер фондининг бир тоифасидан бошқа тоифасига ўтказиш тартиби. Ер участкаларига бўлган мулк ҳуқуқининг вужудга келиши. Ер участкаларини ижарага бериш шартлари. Ер учун ҳақ тўлаш шакллари.
2. Юридик шахслардан олинадиган ер солиғини тўловчилар таркиби.
3. Юридик шахслардан олинадиган ер солиғининг солиқ объекти ва солиқ солинадиган база.
4. Юридик шахслардан олинадиган ер солиғи ставкалариЮридик шахслардан олинадиган ер солиғи бўйича имтиёзлар. Имтиёзларнинг гуруҳланиши: солиқ солинмайдиган ер участкалари; ер солиғидан озод қилинган юридик шахслар.
5. Ер солиғини ҳисоблаш ва бюджетга тўлаш тартиби. Юридик шахслардан олинадиган ер солиғи бўйича солиқ ҳисоб-китобларини топшириш муддатлари.

Гуруҳлар учун топшириқлар.

1 гуруҳ.

- 1.Юридик шахслардан олинадиган ер солиғини тўловчилар, солиқ солиш объекти ва солиқ солинадиган база тушунчаларининг мазмунини ёритинг.
- 2.“ер солиғини тўловчилар” сўзига кластер тузинг.

2 гуруҳ.

- 1.Юридик шахслардан олинадиган ер солиғи бўйича қандай солиқ ставкалари ва солиқ имтиёзлари мавжуд?
- 2.“Юридик шахслардан олинадиган ер солиғи бўйича солиқ имтиёзлари” тушунчасига кластер тузинг.
3. Корхонанинг суғориладиган аҳоли яшайдиган пунктларида (20га) ерга эга. Ер Самарқанд шаҳридан 10км. Масофада жойлашган. Ер солиғи суммасини аниқлаиғ. Ернинг балл бонетети 60.

3 гуруҳ.

- 1.Юридик шахслардан олинадиган ер солиғини ҳисоблаш ва бюджетга ўтказиш тартиби қандай?
- 2.“Юридик шахслардан олинадиган ер солиғи ставкалари” тушунчасига кластер тузинг.
3. Дехқон хўжалиги аҳоли яшамайдиган пунктда 100га ерга эга. Ернинг балл бонитети 70 балл белгилашган. Ер Самарқанд шаҳридан 20 км масофада жойлашган. Ерсолиғи суммасини аниқланг.

4 гуруҳ.

- 1.Юридик шахслардан олинадиган ер солиғини ҳисоб-китобларини топшириш муддатлари қандай?
- 2.“Солиқ ҳисоби” тушунчасига кластер тузинг

Масалалар

27. Корхонага 0,50 га ердан фойдаланиш учун рухсатнома берилган. Лекин корхона 0.65 га ердан фойдаланмоқда. Ер Самарқанд шаҳридан 18 км масофада жойлашган. Ер солиғи суммасини аниқланг.

илова №1

Жорий солиқ даврининг 1 январдаги ҳолат бўйича қишлоқ хўжалиги аҳамиятига молик бўлмаган ерлар учун тўланадиган ер солиғи ҳисоб-китоби

Кўрсаткичлар	Сатр коди	Ўлчов бирлиги	Ер майдони	Сумма
Ер участкасининг умумий майдони,	010	60га		х
Солиқ солинмайдиган ер майдони - Мазкур ҳисоб-китобга 1-илованинг 010 сатр 4-устуни ёки 020 сатр 4-устуни	020	20га		х
Солиқ солинадиган база Мазкур ҳисоб-китобга 1-илованинг 010 сатр 5-устуни ёки 020 сатр 5-устуни	030	га		х
Йил учун бюджетга тўланиши лозим бўлган жами солиқ суммаси Мазкур ҳисоб-китобга 1-илованинг 010 сатр 7-устуни ёки 020 сатр 7-устуни	040	сўм	х	
Шу жумладан:				
I чорак учун – 15 февралгача	0401	сўм	х	
II чорак учун – 15 майгача	0402	сўм	х	
III чорак учун – 15 августгача	0403	сўм	х	
IV чорак учун – 15 ноябргача	0404	сўм	х	

илова №2

Жорий солиқ даврининг 1 январдаги ҳолати бўйича қишлоқ хўжалиги аҳамиятига молик ерлар учун тўланадиган ер солиғи ҳисоб-китоби

Кўрсаткичлар	Сатр коди	Май дони, га	Юридик шахслардан олинадиган ер солиғининг 1 га учун ставкаси, сўм	Юридик шахслардан олинадиган ер солиғининг суммаси
Жами ерлар - Мазкур ҳисоб-китобнинг 1-илова 010-сатри ёки 020-сатри	010	450		
шу жумладан:				
Сўғориладиган жамoa қишлоқ хўжалик ерлари - жами:	011			
1 класс (0-10 балл)	0111	145		
2 класс (11 – 20 балл)	0112	100		
3 класс (21-30 балл)	0113			
4 класс (31- 40 балл)	0114	100		
5 класс (41-50 балл)	0115			

6 класс (51- 60 балл)	0116			
7 класс (61-70 балл)	0117			
8 класс (71-80 балл)	0118			
9 класс (81-90 балл)	0119			
10 класс (91 - 100 балл)	0120			
Баҳоланмаган ерлар	0121			
Лалмикор экинзорлар, қўриқ ерлар ва суғорилмайдиган кўп йиллик дарахтлар – жами:	013	55		
текислик (ёғинлар билан таъминланмаган) зонада	0131			
текислик-тепалик (ёғинлар билан ярим таъминланган) зонада	0132			
тоғ олди ва тоғли (ёғинлар билан таъминланган) зоналарда	0133	25		
Суғорилмайдиган пичанзорлар ва яйловлар - жами:	014	25		
"Қўл" минтақасида	0141			
"Адир" минтақасида	0142			
"Тоғ" минтақасида	0143			
Қишлоқ ва ўрмон хўжалиги ишлаб чиқаришида фойдаланилмайдиган бошқа ерлар - жами	015			
Сув ҳавзалари, каналлар, коллекторлар, йўллар билан банд бўлган ерлар	0151			
Жамоат иморатлари ва ҳовлилари билан банд бўлган ерлар	0152			
Қишлоқ хўжалигида фойдаланилмайдиган бошқа ерлар	0153			
Солиқ солинмайдиган ерлар - жами мазкур ҳисоб-китобнинг 2-иловаси 010-сатри	020			
Солиқ солинадиган база: (сатр.010-сатр.020)	030			
Юридик шахслардан олинадиган ер солиғининг умумий суммаси, шу жумладан:	040			
1 июлгача (20%)	0401			
1 сентябргача (30%)	0402			
1 декабргача (қолган солиқ суммаси)	0403			

10-мавзу. Жисмоний шахслардан олинадиган ер солиғи**Режа**

1. Жисмоний шахслардан олинадиган ер солиғи ва унинг иқтисодий аҳамияти. Ер участкаларини ижарага олиш ва мулк ҳуқуқи.
2. Жисмоний шахслардан олинадиган ер солиғининг тўловчилари. Жисмоний шахслардан олинадиган ер солиғининг объекти ва уни аниқлаш тартиби. Солиқ солинадиган ер участкалари таркиби.
3. Ер солиғи бўйича жисмоний шахсларга бериладиган имтиёзлар.
4. Жисмоний шахслардан ундириладиган ер солиғи ставкалари ва уларнинг табақаланиши.
5. Ер солиғи ҳисоблаш ва уни бюджетга ундириш тартиби. Жисмоний шахслардан ундириладиган ер солиғини тўлаш муддатлари.
6. Жисмоний шахслардан ер солиғини ундиришдаги муаммолар ва уларни бартараф этиш йўллари.

Муаммоли амалий машғулоти ишлаш тартиби ва регламент

1. Гуруҳда топшириқни бажариш ва тақдимот учун варақларни тайёрлаш-20 мин.
2. Тақдимот бўйича натижани кўриб чиқиш- 5 мин.
3. Гуруҳлар ишини ўзаро муҳокама қилиш ва уларни баҳолаш – 5 мин.

2-илова**1-гуруҳ**

1. Жисмоний шахслар томонидан тўланадиган солиқлар таркибини санаб берин.
2. Жисмоний шахслар томонидан тўланадиган солиқлар ичида қайси бири давлат бюджет даромадларини шакллантиришда муҳим ҳисобланади.
3. Ўзингиз яшаётган ҳудуддаги ер участкаси бўйича 201_ йил учун ни ҳисобланг,
4. бўйича белгиланган имтиёзларни таҳлил қилинг.

2-гуруҳ

1. Жисмоний шахслардан олинадиган ставкаларини кўрсатиб беринг.
2. Жисмоний шахслардан олинадиган ни ҳисоблаб кўрсатинг.
3. Жисмоний шахслардан олинадиган ни тўловчиларини ҳисобга олиш, ДСИда рўйхатдан ўтказиш тартибини кўрсатинг.
4. имтиёзларини гуруҳларга бўлинг.

3-гуруҳ

1. Жисмоний шахсларнинг солиқларини гуруҳларга бўлинг.
2. Жисмоний шахсларнинг ни ҳисоблаш тартиби ва тўлаш муддатларини кўрсатинг.
3. объектини аниқланг,
4. Жисмоний шахсларнинг даромад солиғи ҳақида тушунча беринг.

1-гуруҳ учун.**1-масала:**

Тошкент шаҳрининг 3-зонасида яшовчи жисмоний шахснинг фойдаланишида 700 кв.м. ер майдони бор. Жисмоний шахснинг 201_ йил учун тўлаши лозим бўлган ни ва тўлаш муддатларини кўрсатинг.

2-гурӯҳ учун**2-масала:**

Тошкент шаҳрининг 4-зонасида яшовчи жисмоний шахсга 450 кв.м. ер майдони ажратилган. Шунингдек ўзбошимчалик билан қўшиб олинган ер майдони 230 кв.метр. Жисмоний шахснинг 201_ йил учун ни ҳисобланг ва тўлаш муддатларини кўрсатинг.

3-гурӯҳ учун**3-масала**

Тошкент шаҳрининг 7-зонасида яшовчи жисмоний шахснинг фойдаланиши учун 1000 кв.м. ер майдони бор. Бу хонадонда 1 гурӯҳ ногирони рўйхатда туради. Жисмоний шахснинг 201_ йил учун ни ҳисобланг ва тўлаш муддатларини кўрсатинг.

3-илова

Гурӯҳ ишини баҳолаш варағи.

Гурӯҳлар	Баҳолаш мезонлари							
	Сўзлаб бериши (аниқлилик ва тушунарлилик, асосланганлиги)				Муаммоли топшириқнинг бажарилиши (тўғрилиги ва изчиллиги)			
	Аъло 2,0-балл	Яхши 1,5-балл	Қониқарл и 1,0-балл	Қониқарс из 0,5-балл	Аъло 2,0-балл	Яхши 1,5-балл	Қониқарл и 1,0-балл	Қониқ арсиз 0,5-балл
1								
2								
3								
4								

11-Мавзу. Жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғи**Режа**

1. Жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғи ва унинг ўзига хослиги. Солиққа тортиш мақсадида жисмоний шахсларни тоифага ажратиш.
2. Жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғи солиқ солиш объекти ва солиққа тортиладиган база.
3. Жисмоний шахсларнинг жами йиллик даромадлари. Жами йиллик даромад таркиби: меҳнатга ҳақ тўлаш тарзидаги даромадлар; мулкӣ даромадлар; моддий наф тарзидаги даромадлар; бошқа даромадлар.
4. Жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғининг ставкаси. Солиқ ставкаларининг табақаланиши.
5. Жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғи бўйича имтиёзлар. Солиқ имтиёзлари таркиби: солиқ солинадиган даромадга киритилмайдиган даромадлар; солиқдан тўлиқ озод қилинадиган жисмоний шахслар; ҳар тўлиқ ой учун энг кам иш ҳақининг тўрт баравари миқдоридаги имтиёз.
6. Жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиқни ҳисоблаш услубияти. Жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғини тўлов манбаида ушлаб қолиш.
7. Норезидент жисмоний шахсларнинг даромадларидан солиқ ундириш жараёни. Солиқни ҳисоблаш услубиятини такомиллаштириш масалалари.
8. Жисмоний шахсларнинг даромадларини декларациялаш тартиби. Декларация тушунчаси ва уни жорий қилиш сабаблари. Жисмоний шахсларнинг декларацияга киритиладиган даромадлари таркиби. Декларацияни тўлдириш ва солиқ органларига топшириш тартиби ҳамда муддати.
9. Декларация бўйича қўшимча ҳисобланаган солиқ суммасини бюджетга тўлаш муддати.

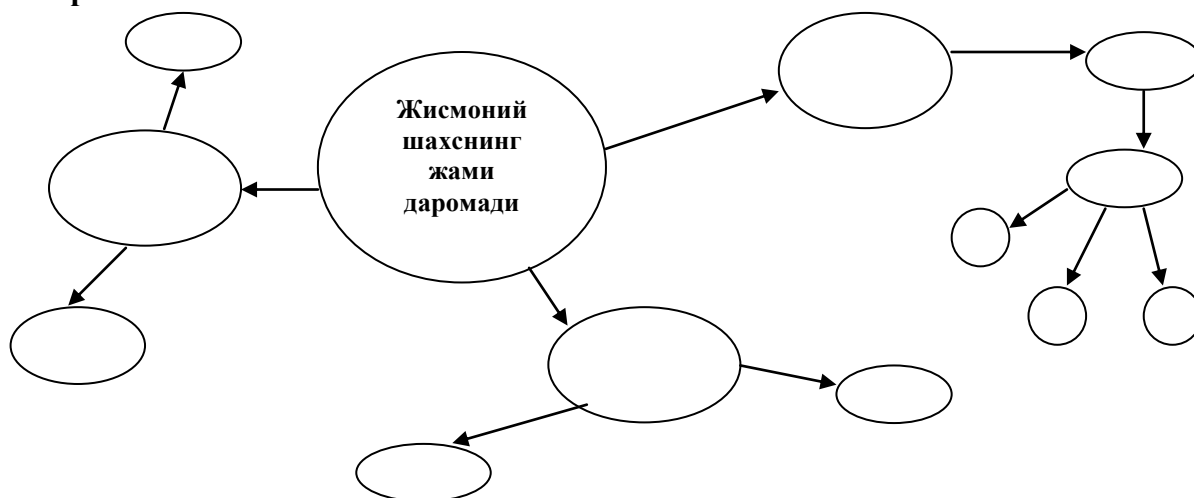
Т-схемадан фойдаланиб жисмоний шахслар томонидан тўланадиган солиқларни ва уларни турларини ёзиб чиқинг.

1. Жисмоний шахслар даромад солиғи, фойда солиғи, эгри солиқларни ва божхона божларини тўлайдилар.
2. Жисмоний шахслар тўғри, эгри солиқлар, ер қаъридан фойдаланганлик учун солиқни, сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқларни тўлайдилар.
3. Жисмоний шахслар, мол-мулк солиғи ва даромад солиғини тўлайдилар.
4. Жисмоний шахслар транспорт воситаларига бензин, дизел ёқилғиси ва газ ишлатганлик учун олинадиган солиқ ва қатъий белгиланган солиқни тўлайдилар.

Тўғриси	Нотўғриси
1.	1.
2.	2.
3.	3.

1. Тўғри солиқлар деб қандай солиқларга айтилади?
2. Жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғини тўловчилари кимлар?
3. Резидент ва норезидент жисмоний шахсларга таъриф беринг?
4. Жисмоний шахсларнинг жами даромади таркибини айтинг?
5. Даромад солиғининг қандай ставка турлари мавжуд?

Кластер

Биринчи эксперт варағи

1. Даромад солиғи ва унинг иқтисодий моҳияти?
2. Даромад солиғининг бюджет даромадларидаги улуши?

Оғир иш шароитида ишловчи ишчининг даромади 1600,0 минг сум.
Даромад солиғи суммасни аниқланг.

Иккинчи эксперт варағи

1. Даромад солиғи тўловчилари (резидент ва норезидент)?
2. Даромад солиғини солиқ солиш объекти ва солиқ солинадиган базаси?

Оғир иш шароитида ишловчи ишчининг даромади 1540,0 минг сум.
Оғир табиатли шароитида ишлагани учун устама 150,0 минг сум. Даромад солиғи суммасини аниқланг.

Учинчи эксперт варағи

1. Жисмоний шахснинг жами даромад таркиби
2. Даромад солиғининг қандай ставкалари мавжуд?

Оғир иш шароитида ишловчи аёлнинг бир йиллик даромади 650 минг сумни ташкил этади. Даромад солиғи суммасини аниқланг.

Тўртинчи эксперт варағи

1. Жисмоний шахснинг қайси даромадлари солиққа тортилмайдиган даромадлар ҳисобланади ?
2. Даромад солиғидан тўлиқ озод этиладиган жисмоний шахсларга кимлар киради? . Ишчининг бир йиллик даромади 600,0 минг сум. Шундан 200,0 минг сум оғир шароитда ишлашдан олинган даромад. Даромад солиғи суммасини аниқланг.

Бешинчи эксперт варағи

1. Даромад солиғидан қисман озод этиладиган жисмоний шахслар?
 2. Даромад солиғини ҳисоблаш ва бюджетга ўтказиш тартиби?
- 1.** Корхона ходимга феврал ойи учу 400 минг сўм миқдорда иш ҳақи ҳисоблаб ёзилган. Оилавий шароити оғирлашгани муносабати билан унинг аризасига биноан январ ойида 250 минг сўм моддий ёрдам берилган

Масалалар

28. Феврал ойи учун 900 минг сўм иш ҳақи ҳисоблаб ёзилган. Юбилей санаси муносабати билан январ ойида 50 минг сўм қимматбаҳо совға берилди.

29. Феврал ойи учун 800 минг сўм иш ҳақи ҳисоблаб ёзилган. Юбилей санаси муносабати билан январ ойида 50 минг сўм қимматбаҳо совға берилди.

Корхона раҳбарининг Ўзбекистон доирасида хизмат сафарида бўлган вақт учун суткалик харажатларни тўлаш ҳақидаги буйруғи билан республикада белгиланган энг кам иш ҳақи миқдорининг 50% миқдорида суткалик пуллар белгиланган. Январ ойида ходим Бухоро шаҳрига 10 кунга хизмат сафарига юборилган, феврал ойида Фарғона шаҳрига 8 кунга хизмат сафарига юборилган.

Ўзбекистон Республикаси резиденти - чет эллик жисмоний шахснинг жами даромади тўғрисида

ДЕКЛАРАЦИЯ

варақ

0	1
---	---

Декларация тури: дастлабки ☐

Календар йил

--	--	--	--

якуний ☐

Жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғи тўловчиси тўғрисида маълумотлар

Фамилияси _____
 Иси _____
 Шарифи _____
 Туғилган йили

Жинси ☐ еркак ☐ аёл ☐ (кераклигига «В» белгиси қўйилсин)
 Фуқаролиги _____

Ўзбекистон Республикасига келган санаси

Ўзбекистон Республикасидаги доимий турар жойи манзили _____

Телефон: код рақами (хизмат)
 (иш)

Ўзбекистон Республикасидаги солиққа доир масалалар юзасидан мурожаат мумкин бўлган манзили
 вилоят шаҳар
 туман аҳоли пункти
 қилиши кўча уй хонадон

Мазкур декларация ☐ варақда тузилган, унга илова қилинган тасдиқловчи ☐ варақда ☐ Ўлчов бирлиги ☐ сўм
 ҳужжатлар ёки уларнинг нусхалари

Декларацияни топшириш муддати (кун/ой/йил) га тақдим этилади
 (доимий яшаш жойидаги давлат солиқ хизмати органи)

Мазкур декларацияда кўрсатилган маълумотларнинг ишончлилиги ва тўлиқлигини тасдиқлайман:		Давлат солиқ хизмати органи ходими томонидан тўлдирилади	
Солиқ тўловчи	_____	Мазкур декларация (кераклигига «В» белгиси қўйилсин)	
Ф. И. Ш.	_____	☐ қоғозда ☐ электрон кўринишда	
Имзо	_____	☐ шахсан ☐ почта ☐ электрон почта орқали	
Сана	(кк/оо/йй)	☐ орқали ☐ варақда тақдим этилди.	
		Рўйхатга олинди №	
		Тақдим этиш санаси (кк/оо/йй)	
		Ф. И. Ш. _____	
		Имзо _____	

1. 20__йилда кутилаётган даромаднинг умумий суммаси (дастлабки декларация топширишда тўлдирилиб, олинган кутилаётган даромад суммаси валютада кўрсатилади ва давлат солиқ хизмати органи томонидан бўнак тўлови суммаси ҳисобланган кундаги Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг курси бўйича миллий валютада қайта ҳисоб-китоб қилинади).

2. 20__йилда ҳақиқатда олинган даромадлар тўғрисида маълумотлар (якуний декларация топширишда тўлдирилади).

№	Даромад олинган мамлакатнинг номи (шаҳар ва даромад тўлаган ташкилотнинг номи)	Даромад олинган сана	Даромад суммаси, хорижий валютада	Шу сумма, сўмда*	Хорижий валютада ушланган жисмоний шахсларнинг даромадларидан олинган солиқ суммаси	Шу сумма, сўмда	Тасниф бўйича даромад тури рақами
1							
2							
3							

(*) Хорижий валютада олинган даромадлар, Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг даромад олинган кундаги курси бўйича сўмда қайта ҳисоб-китоб қилинади. Жисмоний шахслардан олинган даромад солигини тўловчи томонидан мазкур декларацияни тўлдиришда қийинчилик туғилган тақдирда уни тўлдириш солиқ органи томонидан амалга оширилади.

3. Даромад турлари таснифи:

а) иш берувчи томонидан тўланган тўловлар, шу жумладан иш ҳақи, мукофот ва шу турдаги ҳақлар, шунингдек, чет элда яшаш шароитини ҳисобга олувчи устамалар, пул ва натура кўринишидаги бошқа тўловлар (масалан, болаларни мактабда ўқитиш учун, овқатланиш, солиқ тўловчи ва унинг оила аъзоларининг таътил сафарларини компенсациялашга ва шунга ўхшаш мақсадларга тўланадиган суммалар);

б) бошқа хорижий муассасалар, ташкилотлар ва жисмоний шахслардан олинган даромадлар;

в) Ўзбекистон Республикасидаги манбалардан олинган даромадлар;

г) хизмат сафарлари учун компенсация тўловлари;

д) турар жой ижараси учун сарф-ҳаражатларни қоплаш учун берилган тўловлар;

е) шахсий компаниядан олинган даромадлар (агар декларация тақдим этувчи жисмоний шахс унинг эгаси бўлса).

4. Дивидендлар ва фоизлар кўринишида даромадлар.

5. Илгари Ўзбекистон Республикасида жами йиллик даромад тўғрисидаги декларация тақдим этилган эди (охирги йил ва солиқ органи кўрсатилади)

тақдим этилган.

6. Ўзбекистон Республикасида солиққа тортиш масаласини кўраётганда инобатга олинган лозим бўлган қўшимча маълумотлар

варақ

0	3
---	---

7. Жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғи суммасининг ҳисоб-китоби:

8. Жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғи 20__йил учун бўнак тўлови ҳисоб-китоби:

Кўрсаткич	Солиқ тўловчи томонидан тўлдирилади	Давлат солиқ органи томонидан тўлдирилади	Изоҳ
20__ йилда кутилаётган даромад суммаси			
20__ йил учун бўнак тўлови:			
15 майгача			
15 августгача			
15 ноябргача			

2-илова

Тестлар

1- гуруҳ учун тест саволлари.

1. Мол-мулк солиғини кимлар тўлайди?

- А) фуқаролар тўлайди;
- Б) фуқаролиги булмаган ҳам тўлайди;
- В) чет эл фуқаролари ҳам тўлайди;
- Г) нотўғри жавоб йўқ.

2. Солиқ объекти деганда:

- А) солиқ ундирувчилар тушунилади;
- Б) солиқ тўловчилар тушунилади;
- В) ҳуқуқий (юридик шахслар), яъни корхона, фирма, компания, ташкилот ва ҳ.к.лар тушунилади;
- Г) аҳоли, яъни айрим жисмоний шахслар тушунилади;
- Д) солиқ солинадиган даромад, мол-мулк ёки иқтисодий фаолият тушунилади.

3. Солиқ субъекти деганда:

- А) солиқ ундирувчилар ва солиқ тўловчилар тушунилади;
- Б) солиқ солинадиган даромад тушунилади;
- В) солиқ солинадиган иш ҳақи тушунилади;
- Г) солиқ солинадиган мол-мулк тушунилади;
- Д) солиқ солинадиган иқтисодий фаолият тушунилади.

4. Ундириладиган солиқ суммасининг солиқ объекти ҳажмига бўлган нисбатан натижаси:

- А) солиқ меъёри деб юритилади;
- Б) солиқ бирлиги деб юритилади;
- В) солиқ ставкаси деб юритилади;
- Г) солиқ юки ёки оғирлиги деб юритилади;
- Д) Нотўғри жавоб йўқ.

5. Даромад ёки фойда ортиши билан солиқ ставкаси ҳам ортиб бориши кўзда тутилган бўлса, бундай ҳолда:

- А) пропорционал солиқ ставкаси қўлланилган булади;

- Б) прогрессив солиқ ставкаси қўлланилган булади;
- В) регрессив солиқ ставкаси қўлланилган булади;
- Г) нотўғри жавоб йўқ.

6. Регрессив солиқ ставкаси усулида:

- А) бир хил муддатда даромад ёки фойдага эга бўлган ҳуқуқий ва жисмоний шахслар бир хил пропорсияда солиқ тўлайди;
- Б) даромад ёки фойда ортиб бориши билан солиқ ставкаси ҳам ортиб боради;
- В) даромад ўсиши билан солиқ ставкаси камая боради;
- Г) нотўғри жавоб йўқ.

7. Иқтисодий моҳиятига қараб солиқлар қўйидаги турларга бўлинади:

- А) Тўғри солиқлар;
- Б) Ҳуқуқий шахслардан тушадиган солиқлар;
- Г) Давлат солиқлари;
- Д) маҳаллий солиқлар.

8.Пайдо бўлиш манбаига қараб солиқлар қўйидаги турлардан қай бирига таалукли.

- А) Тўғри солиқлар;
- Б) Эгри солиқлар;
- В) Ҳуқуқий шахслардан тушган солиқлар;
- Г) маҳаллий солиқлар;
- Д) давлат солиқлари.

9. Бюджетга ўтказиш нуқтаи назардан солиқлар қўйидаги турлардан қай бирига таалукли.

- А) жисмоний шахслардан тушадиган солиқлар;
- Б) тўғри солиқлар;
- В) эгри солиқлар;
- Г) маҳаллий солиқлар;
- Д) ҳуқуқий солиқлар.

10. Тўғри солиқларга қайси бир солиқ тури киради ?

- А) фойда солиғи;
- Б) мол-мулк солиғи;
- В) давлат пошлинаси;
- Г) қўшилган қиймат солиғи;
- Д) Акциз солиғи.

11.Егри солиқларга қайси бир солиқ тури киради?

- А) даромад солиғи;
- Б) ;
- В) мол-мулк солиғи;
- Г) Акциз солиғи;
- Д) транспорт воситаларига бензин ишлатганлик учун солиқ.

12.Маҳаллий солиқларга қайси бир солиқ тури киради?

- А) қўшилган қиймат солиғи;
- Б) аҳолининг даромад солиғи;
- В) Акциз лар;
- Г) мол-мулк солиғи;
- Д) фойда солиғи.

13. Жисмоний шахслар мол-мулк солиғи ставкаси

- А) 7,0%, 0,5%;
- Б)6%, 3,5%, 0,5;
- В) 0,5, 4%, 5%;
- Г) 0,5%;
- Д) нотўғри жавоб йўқ.

2- гуруҳ учун тест саволлари**1.Солиқ – бу:**

- А) бюджетга тўланадиган мажбурий тўловдир;
- Б) солиқ тўловчи билан солиқ солувчи ўртасидаги муносабатдир;
- В) миллий даромаднинг давлат ихтиёрига олинадиган бир қисмидир;
- Г) давлат ва маҳаллий бюджетларни ташкил этишнинг асосий воситасидир;
- Д) нотўғри жавоб йўқ.

2. Қуйида солиқ турининг қайси бири прогрессив солиқ тури бўлиб ҳисобланади?

- А) даромад солиғи;
- Б) фойда солиғи;
- В) ялпи даромаднинг солиққа тортиладиган қисмидан олинадиган солиқ;
- Г) мол-мулк солиғи.

3. Мол-мулк солиғи:

- А) фақат фоизда тўланади;
- Б) пулда тўланади;
- В) аралаш шаклда тўланади;
- Г) умуман тўланмайди.

4. Корхона ва ташкилотлар мол-мулк солиғини бир йилда:

- А) бир марта тўлайди;
- Б) икки марта тўлайди;
- В) уч марта тўлайди;
- Г) тўрт марта, ҳар чорак тугаши билан тўлайди.

5. Ижарага берилган мол-мулклар учун мол-мулк солиғини ким тўлайди?

- А) тўланмайди;
- Б) ижарага берган тўлайди;
- В) ижарага олган тўлайди;
- Г) нотўғри жавоб йўқ.

6. Тўланган мол-мулк солиғи қайси бюджетга тушади?

- А) ер участкаси жойлашган туман (шаҳар) бюджетига;
- Б) Республика бюджетига;
- В) вилоят бюджетига тушади;
- Г) нотўғри жавоб йўқ.

8. Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқни ҳисоблаш учун маълумотни қайси органдан олинади?

- А) ер участкаси жойлашган маҳалладан;
- Б) Республика статистик бошқармасидан;
- В) вилоят статистик бошқармасидан;
- Г) нотўғри жавоб йўқ.

9. Жисмоний шахсларни мол-мулк солиғини ким ҳисоб китоб қилади?

- А) ер участкаси жойлашган маҳалла;
- Б) Республика солиқ органи;
- В) вилоят солиқ органи;
- Г) ер участкаси жойлашган туман солиқ органи.

10.Юридик шахсларни мол-мулк солиғини ким ҳисоб китоб қилади?

- А) ер участкаси жойлашган туман ДСИ;
- Б) Республика солиқ органи;
- В) вилоят солиқ органи;
- Г) юридик шахсни ўзи.

11. Юридик шахсларни мол-мулк солиғининг солиқ ставкаси қанча?

- А) 4%;
- Б) 3%;

В) 3,5%;

Г) 5%.

12. Солиқлар бўйича имтиёзлар ва ставкалар юзасидан ўзгаришларни қайси ташкилотлар қачон амалга ошириши мумкин?

А) Республика давлат солиқ қўмитаси, жорий йил охирида;

Б) Молия Вазирлиги, жорий йил охирида ;

В) Вазирлар Махкамаси, жорий йил охирида;

Г) Давлат солиқ қўмитаси ва Молия вазирлиги; Д) нотўғри жавоб йўқ.

13. Маҳаллий ҳокимият ва бошқарув органлар солиқлар бўйича имтиёзлар бериш ҳуқуқига эгами?

А) эга эмас;

Б) ҳудуди доирасида жойлашган тўловчиларга имтиёз беришга ҳақли;

В) ҳудуди доирасидан ташқарида жойлашган тўловчиларга имтиёз беришга ҳақли;

Г) нотўғри жавоб йўқ.

12-Мавзу. Ободонлаштириш ва инфратузилмани ривожлантириш солиғи Режа

1. Ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғининг иқтисодий моҳияти. Ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғини ундиришда қўлланиладиган меъёрий ҳужжатлар.
2. Корхоналар ихтиёридаги ижтимоий соҳа объектларини босқичма-босқич давлат тасарруфига ўтказиш ва ундан кўзланган мақсад.
3. Ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғини тўловчилари таркиби.
4. Ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғининг объекти ва солиққа тортиладиган база. Ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғи бўйича имтиёзлар.
5. Ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғини ҳисоблаш ва бюджетга тўлаш тартиби. Солиқ бўйича ҳисоб-китобларни тақдим этиш муддатлари. Ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғини ундиришдаги муаммолар.

Юридик шахслардан олинадиган фойда солиғи ва ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғи ХИСОБ-КИТОБИ*

Кўрсаткичлар	Сатр коди	Сумма
Юридик шахслардан олинадиган фойда солиғи тўлангунга қадар фойда (зарар) ("Молиявий натижалар тўғрисида ҳисобот" - 2-сонли шаклнинг 240-сатри)	010	
шу жумладан: Ўзбекистон Республикаси Президентининг ёки Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Махкамасининг қарори асосида солиқ тўловчи томонидан бошқа шахслардан текинга олинган пул маблағлари	011	
суғурта шартномалари бўйича суғурта товони (суғурта суммаси) тариқасида олинган маблағлар	012	
мақсади бўйича фойдаланилганда харажатлар пайдо бўлмайдиган бюджетдан берилган субсидиялар	013	
Товарларни (ишларни, хизматларни) таннархидан паст баҳоларда реализация қилишдан ва текин беришдан зарарлар, баҳолари (тарифлари) давлат томонидан тартибга солиниши назарда тутилган Товарларни (ишларни, хизматларни) реализация қилишдан зарарлар бундан мустасно	020	

Солиқ тўловчи томонидан бошқа шахслардан текин олинган мол-мулк, мулкый ҳуқуқлар, ишлар ва хизматлар, қуйидагилар бундан мустасно: 011, 012-сатрларда акс эттириладиганлар; Ўзбекистон Республикаси Президентининг ёки Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори асосида текин олинганлар; телекоммуникациялар тармоқларида тезкор-қидирув тадбирлари тизимининг текин олинган техник воситалари, шунингдек уларга хизмат кўрсатишга доир хизматлар	030	
Давлатнинг кўчмас мулкидан фойдаланганлик учун ижара ҳақининг энг кам ставкаларидан келиб чиқиб ҳисобланган ижара ҳақи миқдорини шартномада белгиланган ижара ҳақи миқдоридан ошган суммаси (Ҳисоб-китобнинг 1-иловаси 060-сатри)	040	
Чегирилмайдиган харажатлар (солиқ солинадиган базага киритиладиган харажатлар) (Ҳисоб-китобнинг 2-иловаси 010-сатри)	050	
Ҳисобот даврида солиқ солинадиган базадан чегирилмайдиган, бироқ келгуси ҳисобот (солиқ) даврларининг солиқ солинадиган базасидан чиқариб ташланадиган харажатлар (Ҳисоб-китобнинг 3-иловаси 010-сатри)	060	
Ҳисобот даврида солиқ солинадиган базадан чегириб ташланадиган илгари қилинган харажатлар (Ҳисоб-китобнинг 4-иловаси 010-сатри)	070	
Ҳисобот (солиқ) даврининг солиқ солинадиган базасига киритиладиган харажатлар (050-сатр + 060-сатр - 070-сатр)	080	
Олиниши лозим бўлган (олинган) дивидендлар - жами (091-сатр + 092-сатр)улардан:	090	
Ўзбекистон Республикасидаги манбалардан	091	
Ўзбекистон Республикасидан ташқаридаги манбалардан	092	
Олиниши лозим бўлган (олинган) фоизлар - жами(101-сатр + 102-сатр) улардан:	100	
Ўзбекистон Республикасидаги манбалардан	101	
Ўзбекистон Республикасидан ташқаридаги манбалардан	102	
Солиқ солиниши лозим бўлган фойда (010-сатр - 011-сатр - 012-сатр - 013-сатр + 020-сатр + 030-сатр + 040-сатр + 080-сатр - 090-сатр - 100-сатр)	110	
Солиқ солишдан озод қилинадиган фойда (Ҳисоб-китобнинг 5-иловаси 3-устуни 030-сатри)	120	
Солиқ солинадиган фойда (110-сатр - 120-сатр)	130	
Солиқ солинадиган фойдани камайтириш (Ҳисоб-китобнинг 6-иловаси 020-сатри)	140	
Солиқ солинадиган база - жами(130-сатр - 140-сатр)	150	
шу жумладан:		
пластик карточкалар қўлланилиб тўланган кўрсатилган хизматлар ҳажмидан олинган фойдадан ҳисобланган (150-сатр x Ҳисоб-китобнинг 11-иловаси 030-сатри)	151	
151-сатрда келтирилган сумма чегирилган ҳолда фойдадан ҳисобланган (150-сатр - 151-сатр)	152	
Юридик шахслардан олинадиган фойда солиғининг белгиланган ставкаси	160	
Юридик шахслардан олинадиган фойда солиғининг тузатилган ставкаси:	170	X
экспорт қилувчи корхоналар учун, экспорт улушига қараб, фоизда (Ҳисоб-китобнинг 12-иловаси 050-сатри)	171	
хизмат кўрсатиш соҳаси корхоналари учун пластик карточкалар қўлланилиб тўланган кўрсатилган хизматлар ҳажмидан олинган фойдадан, фоизда (171-сатр - (171-сатр x 10%))	172	

Юридик шахслардан олинadиган фойда солиғи суммаси - жами (181-сатр + 182-сатр)	180	
шу жумладан:		
151-сатрда кўрсатилган фойдадан хисобланган(151-сатр x 172-сатр)	181	
152-сатрда кўрсатилган фойдадан хисобланган(152-сатр x 171-сатр)	182	
Ногиронлар меҳнатидан фойдаланаётган корхоналар учун фойда солиғининг тузатиш киритилган суммаси (Хисоб-китобнинг 13-илоvasи 070-сатри)	190	
Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларига мувофиқ хисобга олинadиган Ўзбекистон Республикасидан ташқарида тўланган юридик шахслардан олинadиган фойда солиғи суммаси(Хисоб-китобнинг 14-илоvasи 090-сатри)	200	
Ўзбекистон Республикасидан ташқарида олинган дивиденд ва фоиз кўринишидаги даромадлар бўйича Ўзбекистон Республикасининг шартномаларига мувофиқ юридик шахслардан олинadиган фойда солиғи бўйича қўшимча суммаси(Хисоб-китобнинг 15-илоvasи (060-сатри + 120-сатри))	210	
Юридик шахслардан олинadиган фойда солиғининг хисобот даври учун хисобланган суммаси(180-сатр - 190-сатр - 200-сатр + 210-сатр)	220	
Юридик шахслардан олинadиган фойда солиғининг ўтган хисобот даври учун хисобланган суммаси(олдинги Хисоб-китобнинг 220-сатри)	230	
Соф фойда ("Молиявий натижалар тўғрисида хисобот" - 2-сонли шаклнинг (240-сатри - 250-сатри))	240	
Ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғининг солиқ солиш базаси(240-сатр - 090-сатр)	250	
Ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғининг белгиланган ставкаси, фоизда	260	
Хисоблаб чиқарилган ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғи суммаси (250-сатр x 260-сатр)	270	
Бюджетга тўлашдан озод этиладиган ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғи суммаси, жами (281 - 28...-сатрлар йиғиндиси)шу жумладан:	280	
Ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғининг хисобот даври учун хисобланган суммаси(270-сатр - 280-сатр)	290	
Ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғининг ўтган давр учун хисоб-китоб бўйича хисобланган суммаси (олдинги Хисоб-китобнинг 290-сатри)	300	

13-Мавзу. Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ**Режа**

1. Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ ва унинг жорий этилиш сабаблари. Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқни ундиришнинг ҳуқуқий асослари.
2. Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқнинг объекти ва уни аниқлаш тартиби. Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқнинг ставкалари. Солиқ ставкаларининг табақаланиши: эр усти сув ресурслари манбалари бўйича; эр ости сув ресурслари манбалари бўйича.
3. Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ бўйича имтиёзлар таркиби.
4. Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқни ҳисоблаш тартиби ва бюджетга тўлаш муддатлари. Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ бўйича солиқ ҳисоб-китобларини топшириш муддатлари.

Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ бўйича давлат солиқ хизмати органларининг назорати

1 топширик

1. *Гуруҳ битта гап билан саволга жавобни шакллантиринг.*

Ресурс солиқлари, ер қаъридан фойдаланганлик учун солиқ, қўшимча фойда солиғи, бонус (имзоли ва тижоратбоп топилма бонуслар), сув ресурслари тушунчалари қандай боғлиқликда намоён бўлади?

2. Гуруҳ “Юридик шахслардан олинадиган ресурс солиқларининг иқтисодий моҳияти ва давлат бюджети даромадларини шакллантиришда тутган ўрни” бўйича *схема тузинг.*

3. *Гуруҳ Ушбу тушунчаларнинг мазмунини ёритинг.*

Ресурс солиқлари, ер қаъридан фойдаланганлик учун солиқ, қўшимча **фойда солиғи, бонус (имзоли ва тижоратбоп топилма бонуслар), сув ресурслари тушунчаларининг мазмуни.**

Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ тўловчилар таркиби ва солиқ солинадиган база.

Баҳолаш мезонлари ва кўрсаткичлари (балл)

Гуруҳ	1 топширик	2 топширик	3 топширик (ҳар бир савол 0,2 балл)			Баллар йиғиндиси
	(1,0)	(1,4)	1-савол	2-савол	3-савол	
1						
2						
3						

2 топширик**Б.Б.Б. усули асосида билимларни синаш учун тарқатма материаллар**

	Тушунча	Биламан “+”, Билмайман “-”.	Билдим “+”, Била олмадим “-”.
1	Юридик шахслардан олинадиган ресурс солиқлари		
2	Ер қаъридан фойдаланувчилар учун солиқлар ва махсус тўловлар		
3	Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ		
4	Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ тўловчилар ва солиқ солиш объекти		
15	Сув ресурсларининг ер усти манбалари		
16	Сув ресурсларининг ер ости манбалари		

Масала 30. Самарқанд вилояти сув хўжалиги корхонасига 780 куб.метр. сув киритилди. Шундан ер ости мандаларидан 540 куб.метр, ер усти манбаларидан 330 куб.метр. Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқни ҳисобланг.

Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ ҳисоб-китоби

Кўрсаткичлар	Сатр коди	Жами	Ер усти манбалари	Ер ости манбалари
Солиқ солинадиган база (жами олинган сувнинг умумий ҳажми), куб м	010			
Солиқ солинадиган базани камайтириш - <i>Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ ҳисоб-китобга илованинг 010-сатри</i>	020			
Солиқ солинадиган база (010-устун–020-устун)	030			
1 куб. м учун белгиланган солиқ ставкаси (сўм)	040			
Бюджетга тўланадиган сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ суммаси (030-устун * 040-устун)	050			
Олдинги ҳисобот даври ҳисоб-китоби бўйича сув ресурсларидан фойдаланганлик учун ҳисобланган солиқ суммаси	060			
Кўшимча тўлашга	070			
Камайтиришга	080			

Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқни ҳисоблаб чиқаришда солиқ солинадиган базадан камайтириладиган сув ҳажмлари (куб. м)

Солиққа тортиладиган базадан чиқариладиган	Сатр коди	Сув ҳажми		
		жами	шу жумладан	
			ер усти манбалари	ер ости манбалари
Солиқ солинадиган базани камайтириш (020-сатр + 030-сатр)	010			
Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексига мувофиқ – жами:	020			
соғлиқни сақлаш муассасаларида даволаш мақсадида фойдаланиладиган ер ости минерал сувлари ҳажмига, савдо тармоғида сотиш учун фойдаланиладиган сув ҳажми бундан мустасно	0201			
дори воситаларини тайёрлаш учун фойдаланиладиган сув ҳажмига	0202			
атроф муҳитга зарарли таъсир кўрсатишининг олдини олиш мақсадида чиқазиб олинган ер ости сувлари ҳажми, ишлаб чиқариш ва техник эҳтиёжлар учун фойдаланиладиган сув ҳажмлари бундан мустасно	0203			
шахтадан сувларни қочириш учун, фойдали қазилмаларни қазиб олиш вақтида чиқазиб олинган ва қатламли босимни сақлаб туриш учун ер қаърига қайтариб қуйиладиган ер ости сувлари ҳажми, ишлаб чиқариш ва техник эҳтиёжлар учун фойдаланиладиган сув ҳажмлари бундан мустасно	0204			
гидроэлектр станцияларининг гидравлик турбиналари ҳаракати учун фойдаланиладиган сув ҳажми	0205			
қишлоқ хўжалигига мўлжалланган шўрланган ерларни ювиш мақсадида фойдаланиладиган сув	0206			

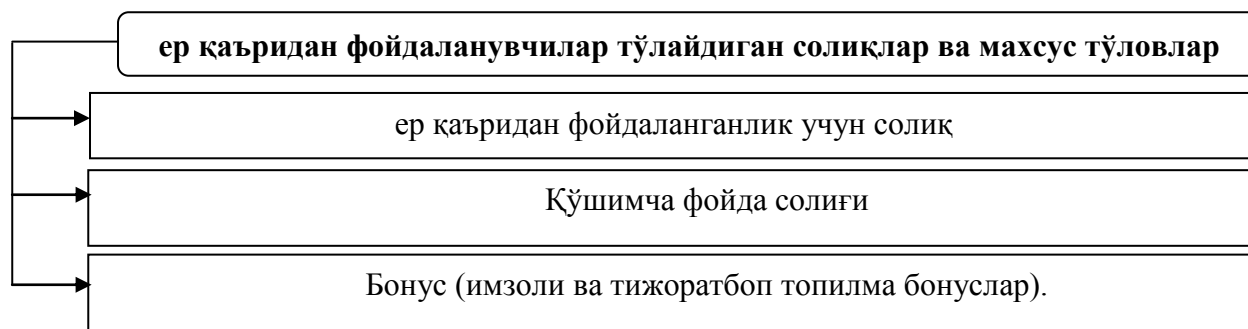
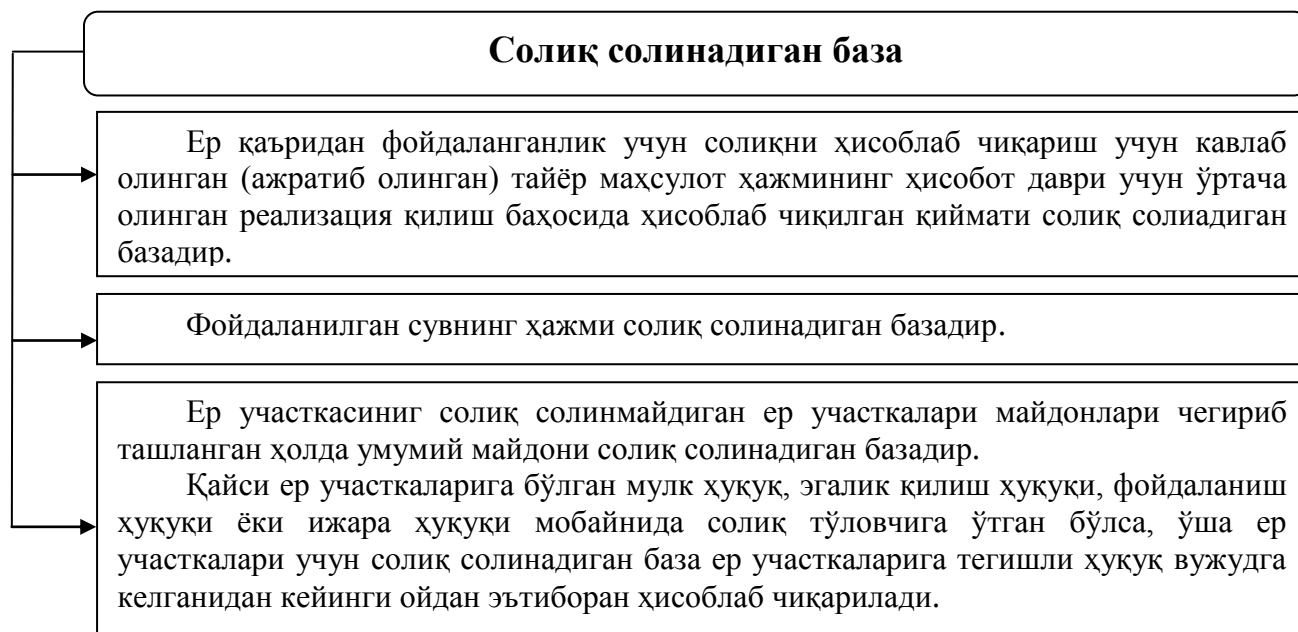
ҳажмлари				
Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга мувофиқ солиқ солинадиган базани камайтириш – жами:	030			
шу жумладан:				

14-Мавзу.Ер қаъридан фойдаланганлик учун солиқ

Режа

1. Ер қаъридан фойдаланганлик учун солиқнинг ўзига хос хусусиятлари.
2. Ер қаъридан фойдаланганлик учун солиқнинг тўловчилари таркиби.
3. Ер қаъридан фойдаланганлик учун солиқнинг объекти ва солиққа тортиладиган база. Ер қаъридан фойдаланганлик учун солиқнинг ставкалари ва уларнинг табақаланиши. Ер қаъридан фойдаланганлик учун солиқ бўйича имтиёзлар ва уларнинг қўлланилиши тартиби.
4. Солиқни ҳисоблаш ва бюджетга ўтказиш муддати. Ер қаъридан фойдаланганлик учун солиқ бўйича ҳисоб-китобларни топшириш муддатлари.Солиқ ҳисобини юритиш ва уни бухгалтерияда расмийлаштириш.
5. Ер қаъридан фойдаланганлик учун солиқни ундиришда мавжуд муаммолар ва уларни бартараф этиш масалалари.

Юридик шахслардан олинадиган ресурс солиқлари бўйича солиқ солинадиган база

Мисол 31.

Корхона ҳисобот даврида 2500 тонна темит рудасини қвзиб олди. Унинг 1000 тоннасини 1300 минг сўмга, 800 тоннасини 1150 м.с ҚҚС билан реализация қилди. Корхонанинг тўлаши лозим бўлган ер қаъридан фойдаланганлик учун солиқ суммасини ҳисобланг.

Ер қаъридан фойдаланганлик учун солиқ**ҲИСОБ-КИТОБИ**

Тайёр маҳсулотлар номи	Солиқ солинадиган база (Ҳисоб-китоб иловасининг 090-устуни)	Солиқ ставкаси, %	Ер қаъридан фойдаланганлик учун ҳисобланган солиқ суммаси	Ер қаъридан фойдаланганлик учун солиғининг олдинги ҳисобот даври ҳисоб-китобида ҳисобланган солиқ суммаси (олдинги ҳисоб-китобнинг 040-устуни)	Ер қаъридан фойдаланганлик учун солиқ суммаси (040-устун – 050-устун)	
					қўшимча тўлашга	камайтиришга
010	020	030	040	050	060	070

Тайёр маҳсулотлар номи	Қазиб олиш ҳажми, т, куб. М			Сотиш ҳажми			Ўз эҳтиёжи учун ишлатилган тайёр	Солиқ солинадиган база		
	жами	шу жумладан		натуралдан фойдаланган сотиш ҳажми (т, куб. м)	пулда фойдаланган сотиш ҳажми (сўм)	ўртача сотиш баҳоси (060-устун / 050-устун)		Жами	шу жумладан	
		сотиш учун	ўз эҳтиёжи учун						Реализация қилиш учун	ўз эҳтиёжи учун
010	020	030	040	050	060	070	080	090	100	110

Тижоратбон топилма бонуси**ҲИСОБ-КИТОБИ**

Фойдали қазилма номи	Қазиб олинаётган заҳираларнинг тасдиқланган ҳажми	Биржа баҳоси (аниқланган баҳоси), сўм	Солиқ солиш базаси, сўм	Тижоратбон топилма бонуси ставкаси	Тижоратбон топилма бонуси суммаси, сўм

15-Мавзу. Транспорт воситаларига бензин, дизел ёнилғиси ва газ ишлатганлик учун олинадиган солиқ
Режа

1. Транспорт воситаларига бензин, дизел ёнилғиси ва газ ишлатганлик учун олинадиган солиқнинг амалиётга киритилиши ва унинг иқтисодий аҳамияти. Солиқни тўловчилар таркиби. Транспорт воситаларига бензин, дизел ёнилғиси ва газ ишлатганлик учун олинадиган солиқнинг объекти ва солиққа тортиладиган базани аниқлаш тартиби.
2. Солиқ ставкалари ва солиқни ҳисоблаш тартиби.
3. Солиқ ҳисобини юритиш тартиби ва уни тўлаш муддатлари. Транспорт воситаларига бензин, дизел ёнилғиси ва газ ишлатганлик учун олинадиган солиқ бўйича солиқ ҳисоб-китобларини топшириш муддатлари.
4. Транспорт воситаларига бензин, дизел ёнилғиси ва газ ишлатганлик учун олинадиган солиқ бўйича давлат солиқ органларининг назорати.

Транспорт воситаларига бензин, дизел ёнилғиси ва газ ишлатганлик учун олинадиган солиқ ҳисоб-китоби

Кўрсаткичлар	Сатр коди	ҳисобот даври (ой)			
		Жами	шу жумладан		
			1 ўн кунлик	2 ўн кунлик	3 ўн кунлик
Сотишнинг ҳақиқий ҳажми:	010				
бензин (литрларда)	0101				
дизел ёнилғиси (литрларда)	0102				
газ (кг ларда)	0103				
Жисмоний шахслардан транспорт воситаларига бензин, дизел ёнилғиси ва газ ишлатганлик учун олинадиган солиқ ставкаси, сўмларда:	020				
бензин бўйича	0201				
дизел ёнилғиси бўйича	0202				
газ бўйича	0203				
Жисмоний шахслардан транспорт воситаларига бензин, дизел ёнилғиси ва газ ишлатганлик учун олинадиган солиқнинг ҳисобланган суммаси – жами	030				
шу жумладан:					
бензин бўйича (0101-сатр x 0201-сатр)	0301				
дизел ёнилғиси бўйича (0102-сатр x 0202-сатр)	0302				
газ бўйича (0103-сатр x 0203-сатр)	0303				
Ҳисобот даври учун бюджетга тўланган ўн кунлик тўловлар бўйича жисмоний шахслардан транспорт воситаларига бензин, дизел ёнилғиси ва газ ишлатганлик учун олинадиган солиқ суммаси – жами	040				
шу жумладан:					
бензин бўйича	0401				
дизел ёнилғиси бўйича	0402				
газ бўйича	0403				
Жисмоний шахслардан транспорт воситаларига бензин, дизел ёнилғиси ва газ ишлатганлик учун олинадиган солиқ суммаси жами (030-сатр – 040-сатр)	050				
қўшимча тўлашга	0501				
камайтиришга	0502				

16-Мавзу.Маҳаллий солиқлар ва йиғимлар. Давлат бюджетининг солиқсиз даромадлари
Режа

1. Маҳаллий йиғимлар ва уларнинг амал қилиш хусусиятлари. Маҳаллий йиғимлар ва уларнинг маҳаллий бюджетларни шакллантиришдаги ўрни. Маҳаллий йиғимларни тўловчилар таркиби.
2. Маҳаллий йиғимларни ҳисоблаш ва тўлаш тартиби. Патта ҳақи тўловлари. Патта тўлови миқдори ва уни белгилаш тартиби. Патта тўловларидан ҳосил бўлган маблағлардан фойдаланиш жараёни.
3. Маҳаллий бюджет даромадларини шакллантиришда йиғимларнинг аҳамиятини ошириш. Маҳаллий йиғимлар бўйича давлат солиқ органларининг назорати.
4. Солиқсиз даромадларнинг моҳияти ва зарурлиги.
5. Солиқсиз даромадларнинг таркиби. Солиқсиз даромадларнинг шаклланиш манбалари.
6. Солиқсиз даромадларнинг давлат бюджети даромадларида тутган салмоғи.
7. Давлат бюджети даромадлари таркибида солиқсиз даромадларнинг ҳажмини ошириш масалалари.

Товарларнинг айрим турлари билан чакана савдо қилиш ва айрим турдаги хизматлар кўрсатиш ҳуқуқи учун йиғимлар ҳисоб-китоби

Фаолият тури	Рухсат гувоҳномаси (маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органининг қарори)		Товарларнинг айрим турлари билан чакана савдо қилиш ва айрим турдаги хизматлар кўрсатиш ҳуқуқи учун йиғим ставкаси	Энг кам иш ҳақининг миқдори	Бюджетга тўланиши лозим бўлган йиғим суммаси (4-уст. х 5-уст.)
	рақами	берилган санаси			
1	2	3	4	5	6

Изоҳ:

1. Товарларнинг айрим турлари билан чакана савдо қилиш ва айрим турдаги хизматлар кўрсатиш ҳуқуқи учун йиғим бўйича ҳисоб-китоб фаолият амалга оширилаётган жойдаги давлат солиқ хизмати органига:

йил давомида тегишли рухсат гувоҳномасини (маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органининг қарорини) олган солиқ тўловчилар томонидан - рухсат гувоҳномаси (маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органининг қарори) берилган кундан эътиборан ўн кундан кечиктирмасдан;

фаолият юритаётган солиқ тўловчилар томонидан - ҳар йили ҳисобот йилининг 15 январигача тақдим этилади.

2. Йиғим объекти ва энг кам иш ҳақининг миқдори ўзгарган тақдирда солиқ тўловчилар аниқлаштирилган ҳисоб-китобни навбатдаги тўлов муддатидан кечиктирмай тақдим этиши шарт.

Маҳаллий солиқлар - бу Ўзбекистон Республикаси конунлари, маҳаллий давлат ҳокимият идоралари қарорлари билан белгиланган мажбурий туловларни англатса, унда маҳаллий йиғимлар - бу Ўзбекистон Республикаси конунларига маҳаллий давлат ҳокимият идоралари қарорларига мувофиқ фуқаролар ва ташиқлотларга қўрсатилган маданий ва маиший хизматлар ёки маҳаллий давлат ҳокимият идораларнинг назорати остида ўтказиладиган бошқа тадбирлар билан боғлиқ харажатларни қисман қоплаш учун ўндириладиган туловларни ўқодалайди

Солиқсиз даромадлар рўйхати ҳамма даражадаги бюджетлар учун ягона бўлиб, бюджет таснифи билан белгиланади ва ўз ичига қўйидагиларни олади:

1. Давлат ёки маҳаллий ҳокимият эғалигида бўлган мулкдан ёки хўжалиқ фаолиятидан олинган даромадлар, шу жумладан:

- *давлат ёки маҳаллий ҳокимият эғалигидаги мулкни фойдаланишга беришдан олинган даромадлар;*
- *давлатга тегишли акциялар бўйича дивидендлар;*
- *давлат ёки маҳаллий ҳокимият эғалигида бўлган мулкни ижарага беришдан, шу жумладан қишлоқ хўжалиқи ва ноқишлоқ хўжалиқи мақсадларидаги ерлар учун ижара тўловидан олинган даромадлар;*
- *вақтинчалик бўш турган бюджет маблағларини банк ва кредит ташиқлотларида жойлаштиришдан олинган даромадлар;*
- *хизмат қўрсатиши ва давлат харажатларини қоплашдан олинган даромадлар;*
- *давлат ва маҳаллий ташиқлотлардан тўловлар;*
- *давлат ёки маҳаллий ҳокимият эғалигида бўлган мулкдан ёки хўжалиқ фаолиятидан олинадиган бошқа тушумлар.*

2. Давлат ёки маҳаллий ҳокимият эғалигида бўлган мулкни сотишдан олинган даромадлар, шу жумладан:

- *давлат мулки бўлган қорхоналар ва ташиқлотларни хусусийлаштириши ва давлат тасарруфидан чиқаришдан олинган тушумлар;*
- *квартираларни сотишдан тушумлар;*
- *давлатнинг ишлаб-чиқариши ва ноишлаб-чиқариши фондларини, транспорт воситалари ва бошқа ускуна-жиҳозларни сотишдан олинган даромадлар;*
- *мусодара қилиниб, давлат ва маҳаллий ҳокимият эғалигига ўтган эғасиз мол-мулкни сотишдан олинган даромадлар.*

3. Давлат захираларини сотишдан олинган даромадлар.

4. Ер ва номоддий активларни сотишдан олинган даромадлар.

5. Давлатга қарашли бўлмаган манбалардан капитал трансфертлар тизимлари.

6. Жарима-жазоларни қўллаш, ўтказилган зарарни қоплаш, шу жумладан:

- *стандартлар ва техник шартлардан четлашган ҳолда тайёрланган маҳсулотни ишлаб чиқарганлик ва сотганлик учун тушумлар суммаси;*
- *нархларни қўллаш тартибини бузганлик учун жазолар;*
- *жиноятлар қилиши ва моддий бойлиқлар қамоматида айбдор бўлган шахслардан ўндириладиган суммалар.*

7. Ташиқ иқтисодий фаолиятдан олинган даромадлар, шу жумладан:

- *давлат кредитлари бўйича фойзалар;*
- *давлат захираларини сотишдан олинган даромадлар;*
- *марказлаштирилган экспортдан тушумлар суммаси;*
- *ташиқ иқтисодий фаолиятдан олинган бошқа тушумлар.*

8. Бошқа турли солиқсиз тушумлар.

17-Мавзу.Ижтимоий жамғармаларга мажбурий тўловлар.**Режа**

1. Ягона ижтимоий тўлов ва фуқароларнинг бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига суғурта бадаллари. Солиқ тўловчилар таркиби, солиқ солиш объекти ва солиқ солинадиган база, имтиёзлар, ягона ижтимоий тўловни ва суғурта бадалларини ҳисоблаб чиқариш ҳамда тўлаш тартиби, айрим тоифадаги жисмоний шахслар учун суғурта бадалларини ҳисоблаб чиқариш ва тўлашнинг ўзига хос хусусиятлари.
2. Бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига мажбурий ажратмалар. Солиқ тўловчилар, солиқ солиш объекти ва солиқ солинадиган база, бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига мажбурий ажратмаларни ҳисоблаб чиқариш, уларнинг ҳисоб-китобларини тақдим этиш ҳамда уларни тўлаш тартиби.
3. Республика йўл жамғармасига мажбурий ажратмалар. Солиқ тўловчилар таркиби, солиқ солиш объекти ва солиқ солинадиган база, мажбурий ажратмаларни ҳисоблаб чиқариш, уларнинг ҳисоб-китобини тақдим этиш ва уларни тўлаш тартиби.
4. Республика йўл жамғармасига йиғимлар. Республика йўл жамғармасига йиғимларнинг турлари, солиқ тўловчилар таркиби, солиқ солиш объекти, солиқ солинадиган база, имтиёзлар, йиғимларни тўлаш тартиби.

Ягона ижтимоий тўлов ва фуқароларнинг бюджетдан ташқари пенсия жамғармасига суғурта бадаллари ҳисоб-китоби

Кўрсаткичлар	Сатр коди	Ягона ижтимоий тўлов			Фуқарола рнинг бюджетда н ташқари Пенсия жамғарма сига суғурта бадаллари
		Жами	шу жумладан:		
			умумб елгила нган ставка бўйича	имтиёз ли ставка бўйича *	
1	2	3	4	5	6
Меҳнатга ҳақ тўлаш тарзидаги даромадлар	010				
Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ишлаш учун чет эллик ходимларни бериш бўйича хизматлар кўрсатиш шартномасига мувофиқ юридик шахс - Ўзбекистон Республикаси норезидентига тўланадиган чет эллик ходимларнинг даромадлари (**)	011			x	x
Ягона ижтимоий тўлов ҳисобланмайдиган тўлов турлари (ҳисоб-китобга 1-илованинг 010-сатри) Фуқароларнинг суғурта бадаллари ҳисобланмайдиган тўлов турлари (Ҳисоб- китобга 2-илованинг 010-сатри)	020				
Солиқ солинадиган база:(010-сатр + 011-сатр - 020-сатр)	030				
чоракнинг биринчи ойи охирига	0301				
чоракнинг иккинчи ойи охирига	0302				
чоракнинг учинчи ойи охирига	0303				
Ижтимоий жамғармаларга мажбурий тўловлар ставкаси, %	040	x			
Ижтимоий жамғармаларга ҳисобланган мажбурий тўловлар суммаси (030-сатр x 040-сатр)	050				

Изоҳ:

*) Ихтисослаштирилган цехлар, участкалар ва корхоналарда ишловчи ногиронлар меҳнатидан фойдаланувчи юридик шахслар томонидан имтиёзли ставка қўлланилганида тўлдирилади.

**) 011-сатрда тасдиқловчи ҳужжатлар мавжуд бўлганда чет эллик ходимларга тўланадиган даромадлар, бироқ Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ишлаш учун чет эллик ходимларни бериш бўйича хизматлар кўрсатиш шартномасига доир харажатлар умумий суммасининг 90 фоизидан кам бўлмаган миқдорда кўрсатилади.

Ягона ижтимоий тўлов ҳисобланмайдиган тўлов турлари

Тўлов турлари	Сатр коди	Сумма
Ягона ижтимоий тўлов ҳисобланмайдиган тўлов турлари, жами (020-сатр + 030-сатр)	010	
Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексига мувофиқ ягона ижтимоий тўлов ҳисобланмайдиган тўлов турлари - жами (0201 - 0204-сатрлар йиғиндиси)	020	
шу жумладан:		
меҳнатда майиб бўлганлик ёки соғлиққа бошқача шикаст етганлиги билан боғлиқ зарарнинг ўрнини қоплаш учун қонун ҳужжатларида белгиланган миқдорлардан ортиқча олинган суммалар	0201	
ёш мутахассисларга олий ўқув юртини тамомлаганларидан сўнг таътил вақти учун юридик шахслар ҳисобидан тўланадиган нафақалар	0202	
Ўзбекистон Республикаси мудофаа, ички ишлар, фавқулодда вазиятлар вазирликларининг, Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизматининг ҳарбий хизматчиларига, ички ишлар органларининг оддий аскарлар, сержантлар ва офицерлар таркибига ҳамда Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона кўмитасининг ходимларига хизматни ўташи (хизмат мажбуриятларини бажариши) муносабати билан тўланадиган пул таъминоти, пул мукофотлари ва бошқа тўловлар	0203	
грант маблағлари ҳисобига олинган меҳнатга ҳақ тўлаш тарзидаги даромадлар: давлатлар, давлатларнинг ҳукуматлари, халқаро ва чет эл ҳукуматга қарашли ташкилотлар томонидан берилган грант маблағлари; Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати томонидан белгиланадиган рўйхатга киритилган халқаро ва чет эл ноҳукумат ташкилотлари томонидан берилган грант маблағлари; Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномалари доирасида берилган грант маблағлари	0204	
Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга мувофиқ ягона ижтимоий тўлов ҳисобланмайдиган тўлов турлари (0301 - 03...-сатрлар йиғиндиси)	030	
шу жумладан:		

Изоҳ. [0301-сатр](#) ва кейинги сатрларда солиқ тўловчилар томонидан норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг тегишли бандини, санасини, рақамини ва номини кўрсатган ҳолда тўлдирилади.

**Фуқароларнинг бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига суғурта бадаллари
ҳисобланмайдиган тўлов турлари**

Тўлов турлари	Сатр коди	Сумма
Фуқароларнинг бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига суғурта бадаллари ҳисобланмайдиган тўлов турлари, жами (020-сатр + 030-сатр)	010	
Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексига мувофиқ ягона ижтимоий тўлов ҳисобланмайдиган тўлов турлари - жами (0201 - 0204-сатрлар йиғиндиси)	020	
шу жумладан:		
Ўзбекистон Республикасида доимий равишда яшаб турмаган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахсларга тўловлар	0201	
меҳнатда майиб бўлганлик ёки соғлиққа бошқача шикаст етганлиги билан боғлиқ зарарнинг ўрнини қоплаш учун қонун ҳужжатларида белгиланган миқдорлардан ортиқча олинган суммалар	0202	
ёш мутахассисларга олий ўқув юртини тамомлаганларидан сўнг таътил вақти учун юридик шахслар ҳисобидан тўланадиган нафакалар	0203	
грант маблағлари ҳисобига олинган меҳнатга ҳақ тўлаш тарзидаги даромадлар: давлатлар, давлатларнинг ҳукуматлари, халқаро ва чет эл ҳукуматга қарашли ташкилотлар томонидан берилган грант маблағлари; Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати томонидан белгиланадиган рўйхатга киритилган халқаро ва чет эл ноҳукумат ташкилотлари томонидан берилган грант маблағлари; Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномалари доирасида берилган грант маблағлари	0204	
Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга мувофиқ фуқароларнинг бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига суғурта бадаллари ҳисобланмайдиган тўлов турлари (0301 - 03...-сатрлар йиғиндиси)	030	
шу жумладан:		

Маълумотнома ЯИТ нинг энг кам миқдори ҳисоб-китоби

Кўрсаткичлар	Сатр коди	Сумма
1	2	3
ЯИТнинг энг кам миқдорини ҳисоб-китоб қилишда ҳисобга олинадиган ходимлар сони	010	X
чоракнинг биринчи ойи учун	0101	
чоракнинг иккинчи ойи учун	0102	
чоракнинг учинчи ойи учун	0103	
Барча ходимларнинг ҳақиқатда ишлаган кунлари:	020	X
чоракнинг биринчи ойи учун	0201	
чоракнинг иккинчи ойи учун	0202	

чоракнинг учинчи ойи учун	0203	
Ҳисобот даврида иш кунлари сони:	030	X
чоракнинг биринчи ойи учун	0301	
чоракнинг иккинчи ойи учун	0302	
чоракнинг учинчи ойи учун	0303	
ЯИТ нормативи:	040	X
чоракнинг биринчи ойи учун	0401	
чоракнинг иккинчи ойи учун	0402	
чоракнинг учинчи ойи учун	0403	
ЯИТнинг энг кам миқдори (0501-сатр + 0502-сатр + 0503-сатр):	050	
чоракнинг биринчи ойи учун (0201-сатр / 0301-сатр x 0401-сатр)	0501	
чоракнинг иккинчи ойи учун (0202-сатр / 0302-сатр x 0402-сатр)	0502	
чоракнинг учинчи ойи учун (0203-сатр / 0303-сатр x 0403-сатр)	0503	
Ҳисобот даврида ЯИТнинг ҳисобланган суммаси, шу жумладан (0601-сатр + 0602-сатр + 0603-сатр)	060	
чоракнинг биринчи ойи учун (ҳисобот даври учун ЯИТ ва фуқароларнинг бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига суғурта бадаллари ҳисоб-китобларининг 0501-сатри 4-устуни - аввалги ҳисобот даври учун ЯИТ ва фуқароларнинг бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига суғурта бадаллари ҳисоб-китобининг 050-сатри 4-устуни)	0601	
чоракнинг иккинчи ойи учун (ҳисобот даври учун ЯИТ ва фуқароларнинг бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига суғурта бадаллари ҳисоб-китобининг 0502-сатри 4-устуни - аввалги ҳисобот даври учун ЯИТ ва фуқароларнинг бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига суғурта бадаллари ҳисоб-китобининг 0501-сатри 4-устуни)	0602	
чоракнинг учинчи ойи учун (ҳисобот даври учун ЯИТ ва фуқароларнинг бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига суғурта бадаллари ҳисоб-китобининг 0503-сатри 4-устуни - аввалги ҳисобот даври учун ЯИТ ва фуқароларнинг бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига суғурта бадаллари ҳисоб-китобининг 0502-сатри 4-устуни)	0603	

**Чорак учун ходимлар сони вამеҳнатга ҳақ тўлаш фонди тўғрисидаги
Маълумотнома-ҳисоб-китоб (чакана савдо ташкилотлари томонидан тўлдирилади)**

Кўрсаткич номи	Сатр	Кўрсаткич			
		1-ой	2-ой	3-ой	чорак
1	2	3	4	5	6
Иш режими ҳисобга олинган ҳолда асосий ходимлар сонининг энг кам меъёри, жами (01011-сатр + 01021-сатр + 010-сатр...)	010				X
1-сонли стационар савдо залининг майдони, кв.м / ёқилғи тарқатиш колонкалари сони, дона	0101				X
Иш режими ҳисобга олинган ҳолда асосий ходимлар сонининг энг кам меъёри	01011				X
2-сонли стационар савдо залининг майдони, кв.м / ёқилғи тарқатиш колонкалари сони, дона	0102				X

Иш режими ҳисобга олинган ҳолда асосий ходимлар сонининг энг кам меъёри	01021				X
Маъмурий ва техник ходимлар ҳамда бошқа фаолият турлари бўйича фаолият олиб боровчи ходимлар сони, жами	020				X
Ташкилот бўйича ходимлар сонининг энг кам меъёри, жами (010-сатр + 020-сатр)	030				
Асосий фаолият тури бўйича ягона тариф сеткаси бўйича ишларнинг ўртача разряди тариф коэффициенти	040				X
Энг кам иш ҳақи миқдори, сўм	050				X
Меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёри, сўм (030-сатр x 040-сатр x 050-сатр)	060				
Ҳақиқатдаги меҳнатга ҳақ тўлаш фонди, сўм	070	X	X	X	
Меҳнатга ҳақ тўлаш фонди энг кам меъёрининг ҳақиқатдаги меҳнатга ҳақ тўлаш фондидан ортиб кетиши, сўм (060-сатр - 070-сатр)	080*	X	X	X	
Умумий ставка, %	090	X	X	X	
Тўланиши лозим, сўм (080-сатр x 090-сатр / 100)	100	X	X	X	

Бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига мажбурий ажратмалар ҳисоб-китоби

Тўловчилар ва солиқ солиш объекти	сатр коди	солиқ солина диган база	Ставка, %	Ажратма суммаси
Воситачилик, топшириқ шартномалари ва воситачилик хизматларини кўрсатишга доир бошқа шартномалар бўйича воситачилик хизматларини кўрсатувчи юридик шахслар - ҚҚС чегирилган ҳолда, воситачилик ҳақи суммаси	010			
Тайёрлов, таъминот-сотиш ташкилотлари - ҚҚС чегирилган ҳолда товар обороти ҳажми	020			
Қурилиш, қурилиш-монтаж, таъмирлаш-қурилиш, ишга тушириш-созлаш, лойиҳа-қидирув ва илмий-тадқиқот ташкилотлари - ҚҚС чегирилган ҳолда, ўз кучлари билан бажарилган ишлар ҳажми	030			
Кредит ва суғурта ташкилотлари - даромад	040			
Коммунал хўжалик тизимининг иссиқлик, сув ва газ таъминоти корхоналари учун - маҳсулотлар (ишлар, хизматлар)нинг реализация қилинган ҳажми, ҚҚС ва тегишинча иссиқлик таъминоти корхоналари учун иссиқлик қувватининг, сув таъминоти корхоналари учун сувнинг, газ таъминоти корхоналари учун табиий газнинг харид қийматини чегирган ҳолда	050			
Улгуржи савдо корхоналари уюшмаси тизимига кирадиган республика ихтисослаштирилган улгуржи база-конторалари ва уларнинг ҳудудий базалари - ялпи даромад	060			
"Ўздонмаҳсулот" АК корхоналари (ғалла қабул қилиш корхоналари ва дон қабул қилиш фаолиятига	070			

эга бўлган донни қайта ишлайдиган корхоналар) - ҚҚС чегирилган ҳолда таъминот-сотиш устамаси ва сийлови (скидка)				
Асосий фаолияти мол-мулкни лизингга беришдан иборат бўлган юридик шахслар - фоиз кўринишидаги даромад суммаси	080			
Иктисодиётнинг бошқа тармоқлари корхоналари - ҚҚС ва Акциз солиғи чегирилган ҳолда, маҳсулотлар (ишлар, хизматлар)ни сотиш ҳажми	090			
Бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига жами ҳисобланган мажбурий ажратмалар (010+020+030+040+050+060+070+080+090)	100			
Ўтган давр учун ҳисоб-китоб бўйича бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига ҳисобланган мажбурий ажратмалар суммаси	110			

Фуқароларнинг бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига суғурта бадаллари ҳисоб-китоби

Кўрсаткичлар	Сатр коди	Сумма
1	2	3
Меҳнатга ҳақ тўлаш тарзидаги даромадлар (Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексининг 172-моддаси)	010	
Фуқароларнинг бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига суғурта бадаллари ҳисобланмайдиган тўлов турлари (ҳисоб-китобга Илованинг 010-сатри)	020	
Солиқ солинадиган база (010-сатр – 020-сатр)	030	
Фуқароларнинг бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига суғурта бадаллари ставкаси, %	040	
Фуқароларнинг бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига ҳисобланган суғурта бадаллари суммаси (030-сатр x 040-сатр)	050	
Аввалги ҳисоб-китоб бўйича фуқароларнинг бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига ҳисобланган суғурта бадаллари суммаси	060	

Республика йўл жамғармасига мажбурий ажратмалар ҳисоб-китоби

Тўловчилар ва солиқ солиш объекти*	Сатр коди	Солиқ солинадиган база	Ставка, %	Ажратма суммаси
Воситачилик, топшириқ шартномалари ва воситачилик хизматларини кўрсатишга доир бошқа шартномалар бўйича воситачилик хизматларини кўрсатувчи юридик шахслар - ҚҚС чегирилган ҳолда, воситачилик ҳақи суммаси	010			
Тайёрлов, таъминот-сотиш ташкилотлари - ҚҚС чегирилган ҳолда товар обороти ҳажми	020			
Қурилиш, қурилиш-монтаж, таъмирлаш-қурилиш, ишга тушириш-созлаш, лойиҳа-қидирув ва илмий-тадқиқот ташкилотлари - ҚҚС чегирилган ҳолда, ўз кучлари билан бажарилган ишлар ҳажми	030			
Кредит ва суғурта ташкилотлари - даромад	040			
Коммунал хўжалик тизимининг иссиқлик, сув ва	050			

газ таъминоти корхоналари учун - маҳсулотлар (ишлар, хизматлар)нинг реализация қилинган ҳажми, ҚҚС ва тегишинча иссиқлик таъминоти корхоналари учун иссиқлик қувватининг, сув таъминоти корхоналари учун сувнинг, газ таъминоти корхоналари учун табиий газнинг харид қийматини чегирган ҳолда				
Улгуржи савдо корхоналари уюшмаси тизимига кирадиган республика ихтисослаштирилган улгуржи база-конторалари ва уларнинг ҳудудий базалари - ялпи даромад	060			
"Ўздонмахсулот" АК корхоналари (ғалла қабул қилиш корхоналари ва дон қабул қилиш фаолиятига эга бўлган донни қайта ишлайдиган корхоналар) - ҚҚС чегирилган ҳолда таъминот-сотиш устамаси ва сийлови (скидка)	070			
Асосий фаолияти мол-мулкни лизингга беришдан иборат бўлган юридик шахслар - фоиз кўринишидаги даромад суммаси	080			
Автотранспорт корхоналари – ҚҚС чегирилган ҳолда маҳсулотлар (ишлар,хизматлар) реализация қилинган ҳажми	090			
Иқтисодиётнинг бошқа тармоқлари корхоналари - ҚҚС ва Акциз солиғи чегирилган ҳолда, маҳсулотлар (ишлар, хизматлар)ни реализация қилинган ҳажми	100			
Республика йўл жамғармасига жами ҳисобланган мажбурий ажратмалар (010+020+030+040+050+060+070+080+090+100)	110		X	
Ўтган давр учун ҳисоб-китоб бўйича Республика йўл жамғармасига ҳисобланган мажбурий ажратмалар суммаси	120		X	

Масала 32. Ишчи ва хизматчиларнинг меҳнатга ҳақ тўлаш фондидан пенсия жамғармасига ажратиладиган ЯИТ суммасини аниқланг.

-Иш ҳақи ҳисобланган-11600 минг.сўм

-Ишчи ва хизматчиларни г йўл патталарига ажратилган харажатлар-600 минг.сўм

-моддий ердам-10600 минг.сўм

-Ишчиларнинг тушлик овқатларига-930 минг.сўм

-Кунлик харажатлар белгиланган

-Меъер чегарасида-8950 минг.сўм

-Меъеридан ортиқча-7500 минг.сўм

-ярим йил якунига асосан мукофот пули ҳисобланган-250 минг.сўм

Энг кам иш ҳақи 57600 сўм

Масала 33. Суғурта компанияси 2011 йил 1 чоракда суғурта хизматларидан 32 млн.сўм миқдорида даромадга эга бўлди.Ушбу даромаддан компания қанча миқдорда жамғармага ажратма тўлаши лозим.

Фойдаланишга тавсия этилган адабиётлар рўйхати

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси. – Т.: Адолат, 2010.
2. Ўзбекистон Республикасининг Солиқ Кодекси. – Т.: Ўзбекистон, 2008.
3. Ўзбекистон Республикасининг «Бюджет тизими тўғрисида»ги Қонуни. //Халқ сўзи. 2000. 14 январ.
4. Каримов И.А. Ўзбекистон буюк келажак сари. – Т.: Ўзбекистон, 1998. 101-бет.
5. Каримов И.А. Банк тизими, пул муомаласи, кредит, инвестиция ва молиявий барқарорлик тўғрисида. – Т.: Ўзбекистон, 2005
6. Каримов И.А. Янгича фикрлаш ва ишлаш давр талаби. – Т.: Ўзбекистон, 1997. 179- б.
7. Маликов Т. Молия: хўжалик юритувчи субъектлар молияси. Ўқув қўлланма. – Т.: Иқтисод-молия, 2009
8. Маликов Т.С., Ҳайдаров Н.Х. Молия: умумдавлат молияси. – Т.: Иқтисод-молия, 2009
9. Маликов Т.С., Жалилов П.Т. Бюджет-солиқ сиёсати. – Т.: Академнашр, 2011.
10. Шамсутдинов Ф.Ш., Шамсутдинова Ш.Ф. Чет мамлакатлар солиқ тизими. Дарслик. – Т.: ТДИУ, 2011.
11. Шодибекова Д.А. Кичик бизнесни бошқариш. Ўқув қўлланма. – Т.: 2010. 280 б.
12. Срожиддинова З.Х. Бюджетлараро муносабатлар. – Т.: Инфоком, 2010.
13. Срожиддинова З.Х. Ўзбекистон Республикаси бюджет тизими. Дарслик. – Т.: Инфоком, 2010. 500 б.
14. Тошмуродова Б., Элмирзаев С. Корпоратив солиқ менежменти. Ўқув қўлланма. – Т.: Мумтоз суз, 2010
15. Ваҳобов А., Жўраев А. Солиқлар ва солиққа тортиш. Дарслик. – Т.: Шарк, 2009.
16. Ваҳобов А., Қосимова Г. Давлат молиясини бошқариш. Ўқув қўлланма. – Т.: Иқтисод-молия, 2008.
17. Ваҳобов А.В. Маликов Т.С. Молия. Дарслик. – Т.: Шарк, 2011.
18. Ходиев Б.Ю., Карлибаева Р.Х., Расулов Н.М. Корпоратив бошқарув: Ўқув қўлланма. – Т.: ТДИУ, 2011. -301 б.
19. Зайналов Д., Саттаров Т. Проблемы обеспечения финансовой стабильности предприятий. Монография. – Т.: Шарк, 2011.
20. Павлова Л.Н. Финансовый менеджмент. Учебник. – М.: ЮНИТИ, 2010.
21. Петросян Н.Э., Аверин А.Ю. Финансовый менеджмент. Учебное пособие. – Пенза: 2010
22. Интернет сайтлари
www.ziyounet.uz
www.gov.uz
www.mf.uz
www.soliq.uz
www.norma.uz
www.lex.uz
www.cbu.uz
www.stat.uz
www.publicfinance.uz

М У Н Д А Р И Ж А

Кириш.....	3
1-мавзу. “Солиқлар ва солиққа тортиш” фанининг предмети, мақсади ва вазифалари.....	4
2-мавзу Ўзбекистон Республикасида амалда бўлган солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар.....	4
3-мавзу. Юридик шахсларни солиққа тортиш.....	9
3.1-мавзу. Юридик шахсларни солиққа тортиш.....	9
3.2-мавзу. Юридик шахслардан ундириладиган фойда солиғи.....	11
5-мавзу. Соддалаштирилган солиқ тизими.....	21
5.1- мавзу. Ягона солиқ тўлови.....	21
5.2-мавзу. Қатъий белгиланган солиқ.....	27
5- мавзу.Қўшилган қиймат солиғи.....	28
6- мавзу. Акциз солиғи.....	32
7-мавзу. Юридик шахслардан олинадиган мол-мулк солиғи.....	34
8-мавзу. Жисмоний шахслардан олинадиган мол-мулк солиғи.....	39
9- мавзу. Юридик шахслардан ундириладиган ер солиғи.....	41
10-мавзу. Жисмоний шахслардан олинадиган ер солиғи.....	44
11-мавзу. Жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғи.....	45
12-мавзу. Ободонлаштириш ва инфратузилмани ривожлантириш солиғи.....	53
13-мавзу. Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ.....	56
14-мавзу. Ер қаъридан фойдаланганлик учун солиқ.....	58
15-мавзу.Транспорт воситаларига бензин, дизел ёқилғиси ва газ ишлатганлик учун олинадиган солиқ.....	60
16-мавзу. Маҳаллий солиқлар ва йиғимлар. Давлат бюджетининг солиқсиз даромадлари.....	61
17-мавзу.Ижтимоий жамғармаларга мажбурий тўловлар.....	63
Фойдаланишга тавсия этилган адабиётлар рўйхати.....	70

Самарқанд иқтисодиёт
ва сервис институти
Институт босмахонаси,
Шохрух кўчаси, 60

Буюртма № 126
Ҳажми 5 б.т.
Адади 50 нусха